

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENE

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiales: Novo mesto

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojno poročilo št. 531
Velik angleški parnik potopljen
Siloviti boji v Vzhodni Afriki se nadaljujejo

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:
Sovražna letala so priletela nad Catanijo, Acireale in Brindisi in so metala rušilne in žigalne bombe. Nekaj stanovanjskih poslopij je bilo poškodovanih. V Cataniji je bilo 17 mrtvih in 12 ranjenih, v Acirealeu pa 12 mrtvih in osem ranjenih. Obnašanje prebivalstva je bilo vzgledno.

Severna Afrika: Na kopnem bojišču ni bilo nobenega posebnega dogodka.

Vzhodna Afrika: Na gondarskem bojišču se nadaljujejo boji, ki so izredno siloviti in so v zvezi s sovražnimi napadi, ki so že nekaj dni vedno hujši. Naše čete odgovarjajo z vztrajno obrambo in odločnimi protinapadi.

Nemška letala so napadla utrjene postojanke pri Tobruku in naprave v območju Marsa Matruha, kjer so uspešno zadela določene cilje.

Sovražna letala, ki so jih nemška lovka letala sestrelila v letalskem boju nad Sollumom in ki ga omenja včerajšnje vojno poročilo, so poskočila od dveh na štiri.

Angleško letalstvo je metalo bombe na Derno in Bare. Nekaj škode na nekaterih napravah in nekaj žrtev med domačim prebivalstvom.

Na Sredozemskem morju je naše torpedno letalo pod poveljstvom poročnika letalcev Camilla Barioglia z torpedom zadelo velik angleški parnik in ga hudo poškodovalo. Ugotovili so, da se je parnik nato potopil.

Na bojišču, 15. nov. AS: Posebni dopisnik agencije Stefani poroča: Angleški letalci so začeli izbirati bolnišnice za cilje svojih napadov. Kakor smo že poročali, so angleški letalci pred kratkim bombardirali kolonialno bolnišnico v Benghaziju. Sovražna letala pa so dne 11. nov. bombardirala tudi poljsko bolnišnico nemške vojske pri Derna. Dne 12. nov. so angleške bombe padle na italijansko poljsko bolnišnico v Cirenajki. Italijanski narod je že ponovno obsodil te napade in k temu ni treba dodajati novih komentarjev, vendar pa je treba omeniti te angleške zločine, da se pravilno vključijo v končni obračun.

Rim, 15. nov. AS. Posebni dopisnik agencije Stefani z bojišča v severni Afriki poroča, da so italijanska izvidniška letala med napadom na Džarabub bila napadena od sovražnika. Ena italijanska izvidniška letala je bilo napadeno od dveh sovražnih lovskih letal, eno letalo je bilo sestreljeno, eno pa je bilo poginilo v beg. Ko je italijansko letalo že opravilo svojo nalogo, je posadka opazila, da sta dve angleški letali dvignili z letališča. To sta bili dve angleški lovski letali, ki sta hoteli napasti italijansko izvidniško letalo. Zaradi svoje hitrosti sta sovražni letali kmalu lahko začeli streljati na italijansko letalo. Hladnokrvnost italijanskega letala in njegovo hitro manevriranje je dopustilo, da letalo ni bilo zadeto in je začelo samo streljati. Ena sovražna letala je treščilo na tla v plamenih, drugo letalo pa se je rajši hitro umaknilo.

Berlin, 15. novembra AS. Med letalskimi boji nad Sredozemskim morjem je bilo dne 12. novembra od nemških lovskih letal sestreljenih četrto angleških letal vrste Curtiss.

Bolgarija pričakuje jasnih izjav iz Ankare

Važen govor v bolgarskem parlamentu

Sofija, 15. nov. AS. V bolgarskem parlamentu je govoril predsednik bolgarskega parlamentarne zunanje političnega odbora Janev. V svojem govoru je podal več izredno važnih političnih izjav v zvezi z mednarodnim položajem.

Poudaril je, da bivša Jugoslavija nikdar ni bila iskrena do Bolgarije, Grčija pa se lahko za svoj propad zahvali domišljavosti svojih voditeljev. Nato je Janev govoril o zvezah med Bolgarijo in Turčijo. Izjavil je, da Bolgarija nima nobenega razloga dvomiti o iskrenosti vezi med Turčijo in Bolgarijo, te vezi pa se naslanjajo na prijateljsko pogodbo, ki veže obe državi.

Omenil je, da bi dogodki na ruskem bojišču lahko zelo vplivali tudi na Turčijo in sicer na njeni severni in zahodni meji, kjer so že razstavljeni oddelki angleške in sovjetske vojske. Janev je nadaljeval, da bomo najbrž jutri slišali iz Ankare točne izjave, da se turška zunanja politika ne bo spremenila in da je treba izključiti domneve o potezah turške politike. Toda pozabiti ne smemo, da Anglija ne misli nič drugega kot to, da bi našla kakšno slabo točko, da bi se kje lahko ustvarilo novo bojišče proti državam Osi. Zato se naša previdnost ne sme zmanjšati in računati moramo vedno z vsemi možnostmi.

V letu 1934 je Bolgarija obnovila diplomatske stike s Sovjetsko Rusijo. Mi smo ves čas korektno nastopali proti Rusiji. Sovjetska Rusija pa je zagrešila mnogo nedopustnih dejanj proti Bolgariji, danes pa se lahko že reče, da so igralci v Kremlju izgubili sleherni možnost za zmago. Rdeča armada je že na kolenih, toda boljševiška nevarnost še ni izginila. Bolgarski narod se tega zaveda in zato je buden.

Svoj govor je Janev zaključil z besedami: »Če bi Bolgarija s Sovjetsko Rusijo sklenila vojaško

Napredovanje nemških čet pri Sebastopolu in Kerču se nadaljuje

Angleško letalonosilko »Ark Royal« so potopile nemške podmornice - Vsi sovjetski protinapadi na srednjem odseku odbiti

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev Glavni Stan, 15. nov. AS. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na Krimu so bili napadi nemških čet na Sebastopol in Kerč vključno z živavnimi sovražnimi odpori uspešni.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča so bili odbiti močni sovražni protinapadi pehote in tankovskih oddelkov. Sovjeti so pri tem izgubili 44 tankov.

Težko topništvo je uspešno napadalo vojaško važne naprave v Petrogradu.

Močni oddelki strmoglavskih in bojnih letal so napadli sovjetske poljske utrdbe, zbirališča čet, železnice in letalska oporišča na prostoru južno od Moskve in vzhodno od jezera Ladoga. Sovražnik je imel velike izgube na moštvi, težkem orožju in prevoznem gradivu. Uspešni letalski napadi so veljali tudi še napravam na železnici proti Murmanku. Ponoči so letala bombardirala Moskvo in Petrograd.

Kakor je bilo že objavljeno s posebnim uradnim poročilom je nemška vojna mornarica dosegla velik uspeh. Podmornice so v zahodnem delu Sredozemskega morja napadle skupino angleških vojnih ladij. Pri tem sta dve podmornici pod poveljstvom kapitana Freschkeja in Gugenbergerja potopili angleško letalonosilko »Ark Royal« in poškodovali bojno ladjo »Malayo« tako zelo, da so jo morali odvleči v pristanišče Gibraltar. Še druge angleške enice so bile zadete s torpedi. Letalonosilka »Ark Royal« je bila že dne 26. septembra 1939 z letalskimi bombami močno poškodovana, po popravilu pa so jo zopet dali v službo. Angleška admiraliteta je sama priznala to izgubo.

Po potopitvi angleške letalonosilke »Ark Royal«

Po poročilu angleške admiralitete je bila potopljena največja angleška letalonosilka »Ark Royal«. Kakor se glasi poročilo angleške admiralitete, jo je potopila podmornica. »Ark Royal« je imel 22.000 ton, oborožen je bil s 16 topovi 11 mm, ki so služili hkrati za obrambo pred letalskimi napadi, dalje je imel 32 protiletalskih topov s po 8 cevimi premera 42 mm, 32 protiletalskih strojnice s štirimi cevmi, dve metali za letala in je vozil 60 letal. Posadka te letalonosilke je štela 1600 moč. Ladja je bila dolga 243,8 metrov, široka pa 28,6 m. Zgrajena je bila l. 1937.

Z »Ark Royalom« je angleško vojno brodogradništvo izgubilo tretjo letalonosilko od začetka vojne. Prvo izmed njih, »Courageous« z 22.500 tonami, je potopila neka nemška podmornica na Atlantskem morju, druga, »Glorious«, tudi z 22.500 tonami, je bila potopljena v nekem pomorskem spopadu na Severnem morju junija 1940. Pripomniti je treba, da je bila četrta angleška letalonosilka »Illustrious« hudo poškodovana po italijanskih letalih letošnje poletje na Sredozemskem morju in da je sedaj v popravilu v Ameriki.

Agencija Reuter poroča, da je bil »Ark Royal« torpediran 13. novembra zvečer na Sredozemskem morju vzhodno od Gibraltara, ko je spremljal važne ladijske sprejeme. Angleške vojne ladje, ki so bile blizu, so skušale privleči ladjo do Gibraltara, pa je bila tako poškodovana, da so po celi noči nekoristnih naporov morale poskuse opustiti in se je ladja 14. novembra v jutranjih urah potopila.

Na morju okoli Anglije so bojna letala pred škotsko vzhodno obalo uničila 1500 tonsko angleško torovno ladjo.

V severni Afriki so nemški lovci sestrelili iz močno skupine angleških lovskih letal 4 sovražna letala.

V času od 5. do 11. nov. je angleško letalstvo izgubilo 119 letal. Ob istem času smo v boju proti Angliji izgubili 6 lahkih letal.

Berlin, 15. nov. AS. V četrtek je bila delavnost sovjetskega letalstva sicer zelo majhna, toda sovjetsko letalstvo je ta dan vendarle izgubilo 22 letal in sicer najbrž 13 v letalskih bojih, 9 pa jih je sestrelilo protiletalsko topništvo.

Nemško letalstvo pa je istega dne zelo uspešno bombardiralo Tamaskajo, to je mesto, ki leži nasproti Kerču na desni obali ožine. Bombe so zadale mnogo važnih ciljev.

Helsinki, 15. nov. AS. Sneg in led je zajel celoten finski odsek vzhodnega bojišča. Kakor med prvo vojno med Finsko in Sovjetsko Rusijo, tako so tudi že sedaj nastopili finski smučarji. Ti smučarji izvajajo patrolno službo na smučeh in v Kareliji ponekod prodoro tudi 50 km globoko med sovražne postojanke.

Helsinki, 15. nov. AS. Zadnja poročila, ki so prišla s karelijskega bojišča, poročajo, da je bila sovjetska fronta pred Juustajervijem prebita. Finskim četam je tako odprta pot proti Karhumakiju in so finske čete oddaljene samo še 30 km od tega važnega vozla na progi proti Murmanku. Ta odsek nadzira celotno ozemlje severno od jezera Onega. Na nasprotni strani je kraj Povenca, in sicer ob izlivu Stalinovega kanala v jezero.

Stockholm, 15. nov. AS. »New Times« je izvedel iz Samare, da sta Litvinov in Lozovski časnikiarjem odločno zanikala, da bi bila sovjetska

skala vlada prevzela pobudo, da bi se med Sovjetsko Rusijo in Finsko sklenil ločeni mir. Sovjetska vlada je bila o ameriški spomenici finski vladi obveščena samo po inozemskem časopisu. Ti dve izjavi vodilnih sovjetskih politikov mečeta zelo budno luč na ameriško politiko.

Budimpešta, 15. nov. AS. Po poročilih, ki prihajajo z bojišča, se lahko vidi, da se nadaljuje napredovanje nemških in romunskih čet pri Kerču, kjer so zavezniške čete zlomile ves sovražni odpor. Pod Kerčem je bila sovražna obrambna črta prebita na več krajih. Ogenj nemškega topništva in bombe z nemških letal so napravile pot za vdor nemške pehote, ki zaporedoma zavzema posamezne utrdbe. Sovražni poskus, ustaviti prodiranje zavezniških čet, je popolnoma propadel.

Kako je bil zavzet Tihvin

Berlin, 15. nov. AS. Dopisniki nemških listov poročajo o presenetljivi zasedbi Tihvina, kar so listi že poročali pred nekaj dnevi. Mesta ni bilo mogoče napasti z oklepnimi vozovi, ker so bile ceste zamočvirjene zaradi snega in blata. Bilo je treba napad izvesti z lahкими vozili ter zlasti s sanmi, ki so jih vlekli konji. Sovražnik je vedel, da se pripravljajo napad in je poslal ojačenja, toda to niso bili pravi vojaki ampak lahki ranjenci, ki so se zdravili v tamošnjih bolnišnicah, potem pa študentje, ki so prišli iz Petrograda. Vreme je bilo silno neugodno in Rusi so imeli tudi nekaj tankov na razpolago, toda hitro se je posrečilo tanke pripraviti k molku s steklenicami bencina. Mesto je bilo zasedeno na veliko presenečenje ruskih krogov. Vojni plen je bil izredno velik. Sovjetske čete niso imele časa, da bi razstrelile mesto.

Zastopstvo hrvatske mladine odpotovalo v Italijo

Zagreb, 15. nov. AS: V Italijo je odpotovalo 50 vpisanih mladih ustašev, ki bodo v Italiji proučevali naprave mladinske vzgoje. Zastopstvo se bo iz Italije vrnilo čez dva meseca, nakar bo tja potovalo žensko zastopstvo mladinske organizacije.

Romunski trgovinski minister na Slovaškem

Bratislava, 15. nov. AS. Na vabilo slovaškega gospodarskega ministra je prišel v Bratislavo romunski trgovinski minister Marinescu.

Velika javna dela v Albaniji

Tirana, 15. nov. AS. Vključno tečajem, ki so v zvezi z vojnimi stanjem, je bil izveden ogromen načrt javnih del, ki je bil sestavljen in določen v letu 1939. Velika javna dela so že bila končana, druga bodo pa še izvedena. Inspektorat za javna dela v Albaniji in albansko ministrstvo za javna dela sta premagala vse težave in sta izvedla tisto, kar je bilo določeno po načrtu.

Tako so bili doseženi veliki uspehi na polju prometa. Razširjenih in obnovljenih je bilo cest v dolžini 1472 km. In sedaj se ta številka že bliža 1750 km. Popraviti je bilo treba 1167 km cest in zgraditi 280 km novih cest. Izvedba teh del je veljala približno 400 milijonov lir in za ta dela je bilo porabljenih 10.794.912 delavnih dni. Pri cestnih delih je sedaj v Albaniji zaposlenih 5312 delavcev.

Po Albaniji sedaj povsod napeljujejo vodovode. Pred zvezo med Italijo in Albanijo je samo mesto Elbasan imelo vodovod. Sedaj so zgradili vodovod tudi v Tirani, ki daje dnevno 6 in pol milijonov litrov vode. Sličen vodovod je bil zgrajen v Draču, stranska napeljava tega vodovoda pa dovaja vodo v Šijak, ki je važno poljedelsko središče. Dela za vodovod v Korti so skoraj dokončana, vodovod v Valoni že deluje, dela za vodovod v Argirokastru pa so se obnovila. Prav kmalu se bodo začela dela za vodovod v Skadrin v Fierju.

Ni manj važna pa niso velika javna dela za asanacijo kmetijskega ozemlja. Zlasti velika dela se v tem oziru izvajajo okoli Valone, velika pa so dela tudi okoli Drača in okoli Musakija.

Pripravljeni so tudi že načrti za velika obnovitvena dela v mestih Valoni in v Draču.

Zasedanje japonskega parlamenta se je začelo

Tokio, 15. nov. AS. Zasedanje japonskega parlamenta se je danes dopoldne začelo v zelo zanimivih okoliščinah. Včasih so člani višje zbornice in parlamenta prihajali v elegantnih zasebnih avtomobilih, pa tudi odlično občinstvo se je na prvo sejo vozilo z avtomobili. Danes pa temu ni bilo več tako. Člani višje zbornice in parlamenta niso marali vzeti niti taksijev, ampak so vsi prihajali na sejo večinoma z avtobusi. Malo pred začetkom seje so člani višje zbornice in parlamenta navali na avtobuse, ki vozijo v smeri proti parlamentu.

S tem vzgledom so hoteli državni voditelji vplivati tudi na prebivalstvo, da naj štedi in da

naj bo skromno. Mnogo članov je šlo tudi peš v zbornico. Japonski listi objavljajo celo imena bivših predsednikov vlade in japonskih finančnikov, ki so se odločili priti peš ali pa z avtobusom na sejo parlamenta.

Tajska pred vojsko?

Bangkok, AS. Uradni radio je sporočil, da se zdi, da je vojska neizogibna in da se bo pričela verjetno v nekaj tednih, ko preneha dejevna doba. Javno mnenje nad to novico ni bilo presenečeno, ker vlada splošno prepričanje, da se Tajsko ne bo mogla izogniti vojnemu zapletljajem.

Letalska tovarna v Ameriki zgorela

Newyork, 15. nov. AS. Silovit požar je zajel in hudo poškodoval letalsko tovarno v Portworthu. Škoda znaša več sto tisoč dolarjev.

Stavka v Angliji

Stockholm, 15. nov. AS. V Glasgowu je začelo stavkati nad 2000 nameščenec avtobusnih podjetij. Mestni avtobusni promet se je ustavil za 24 ur in tudi v omejeni obliki prometa niso mogli obnoviti, ko so pehotni in letalski oddelki skušali prevzeti avtobusno prometno službo.

Črna borza na Norveškem

Stockholm, 15. nov. AS. Na Norveškem je črna borza začela trgovati zlasti s tobakom in z alkoholnimi pijačami. Sto gramov najslabšega tobaka stane 50 kron. Ena sama cigareta stane od 3 do 10 kron. Navadno žganje stane 50 kron liter.

Nesreča portugalske jadrnice

Madrid, 15. novembra AS. Med silnim viharjem in nevihto na morju se je potopila portugalska jadrnica v bližini El Ferrola. Posadka se je rešila.

Predpisi glede uvoznega in izvoznega prometa z državami, s katerimi veljajo klirinški sporazumi

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede Ducevega razglasa z dne 24. aprila 1941-XIX in 17. maja 1941-XIX in glede na svojo naredbo z dne 7. maja 1941-XIX št. 16,

odreja:

Člen 1. Kdor mora plačati blago, ki se šteje po veljajočih določbah za izvirajoče in prihajajoče iz držav, s katerimi veljajo klirinški sporazumi, in se to plačilo bodisi neposredno ali posredno nanaša na uvoz, opravljen ali ki se še opravi na podlagi dovolila Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino, je dolžen položiti ob zapadlosti dolga ustrezen znesek v italijanskih lirah pri zavodu »Banca d'Italia« v Ljubljani kot blaginju zavoda »Istituto Nazionale per i Cambi con l'Esterio«.

Tako vplačane vsote se vpišejo v dobro in se pridržijo vinkulirane v prid zadevnim upnikom zaradi poznejšega prenosa v smislu posameznih klirinških sporazumov.

Plačila, ki jih opravi dolжник, ga ne razdolže, dokler ne dobi upnik popolnega zneska svoje terjatve.

Člen 2. Za uvoženo blago po tej naredbi se šteje blago, uvoženo na ozemlje Ljubljanske pokrajine po kakršnih koli carinskih režimih, izveniši provoz.

Člen 3. Uvozniki, ki dokončno ali začasno uvozijo blago, izvirajoče in prihajajoče iz držav, s katerimi veljajo klirinški sporazumi, in izvozniki blaga, ki je dokončno ali začasno namenjeno v take države, so dolžni predložiti carinskemu ravatelju posebno prijavo (deklaracijo).

Ta prijava mora biti napravljena pismeno, podpisana po prijavitelju in mora obsegati te podatke:

- ime, priimek in bivališče prijavitelja kakor tudi lastnik blaga, čigar predstavnik je;
- kraj izvora in kraj namembe blaga;
- številni in vrsto tovorov, z ustreznimi znaki in številkami;
- popis blaga, za vsak tovor, z navedbo kakovosti po tarifnem imenovanju in količine kakor tudi trgovskih nazivov, če jih blago ima;
- vrednost blaga.

Prijava je neveljavna, če je popravljena, prečiščena ali drugače spremenjena; če podatki o količini in vrednosti, po kateri se morajo odmeriti pristojbine, v njej poleg števil niso navedeni tudi z besedami, ali če nima katere druge izmed navedb, potrebnih po tem členu. Neveljavnosti pa prijavitelj ne more več uveljavljati potem, ko je carinarnica prijavo sprejela.

Hkrati s tako prijavo je treba vložiti za valutne namene posebno izjavo. V izjavi se mora uvoznik izrecno zavezati, da opravi plačilo blaga ob zapadlosti skladno s to naredbo.

Zapadlostni rok nikakor ne sme biti daljši od običajnih rokov glede na vrsto blaga, ki se uvozi. Izjava, ki jo podpisuje uvoznik ali njegov zakoniti zastopnik, mora biti vložena v trojniku na posebnem obrazcu in mora navajati ime upnika, popis blaga, znesek cene v veljavi, v kateri je plačilo dogovorjeno, in zapadlost plačila. Izjavi mora biti priložen prepis fakture, ki ga v dokaz pristnosti podpisuje dolжник.

En primerek izjave, vidiran po carinarnici, se vrne izjavitelju, druga obdrži carinarnica, tretji, ki je prav tako vidiran, pa pošlje carinarnica zavodu »Istituto Nazionale per i Cambi con l'Esterio«.

Če gre za uvoz na zalogo ali za komisijko prodajo blaga, ki naj se postopoma proda, mora uvoznik proti 15 dneh obvestiti o prodaji zavod »Istituto per i Cambi con l'Esterio« s prijavo v dvojniki na posebnem obrazcu in preko zavoda »Banca d'Italia« v Ljubljani.

Člen 4. Glede blaga, ki naj se izvozi na podlagi pooblastila Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino, s katerimi veljajo klirinški sporazumi, je izvoznik dolžen predložiti carinskemu ravatelju v Ljubljani ob vložitvi prijave (deklaracije) iz prednjega člena izjavo na posebnem obrazcu v štirih primerkih z navedbo imen kupe in prejemnika blaga, s popisom blaga in, če gre za neprekljeno prodajo, zneska cene v veljavi, v kateri je bilo plačilo dogovorjeno, in zapadlosti plačila. Če pa gre za pošiljke na zalogo ali za komisijko prodajo, se namesto zneska cene navede pričakovani čist izkupiček za blago, ki je v pošiljki, in domnevna zapadlost terjatve iz tega posla. Izjavi se mora priložiti prepis fakture, ki ga podpisuje prodajalec, pri pošiljkah na zalogo ali za komisijko prodajo tudi en primerek formalnega računa.

En primerek izjave, ki ga carinarnica vidira in na njem označi izdano listino, se vrne izjavitelju; druga obdrži carinarnica, ostala dva, prav tako vidirana, pa pošlje carinarnica zavodu »Istituto Nazionale per i Cambi con l'Esterio«.

Člen 5. Vsakršno naplailo za nakup blaga, izvirajočega in prihajajočega iz držav, s katerimi veljajo klirinški sporazumi in ki je namenjeno za uvoz v Ljubljansko pokrajino, se mora vplačati v lirah pri zavodu »Banca d'Italia« v Ljubljani kot blaginju zavoda »Istituto Nazionale per i Cambi con l'Esterio«.

Da se sprejmejo, se morajo ta naplaila nanašati na dovolilo, ki ga izda pristojna oblast, morajo biti sprejeta v pogodbo o nakupu blaga in ustrezati trgovskemu uzancam.

Ob vplačilu se morajo predložiti listine, potrebne za dokaz pravilnosti posla.

Člen 6. Pod določbo člena 1. spada tudi prevozni in odpremi stroški in izravnalna tečajna razlika za plačila iz trgovinskega prometa, nekvarno določilo zadnjega odstavka člena 1.

Člen 7. Nekvarno kaznim po splošnih zakonih in kazenskim odredbam iz člena 12. Ducevega razglasa z dne 24. aprila 1941-XIX se kršiteljem določb te naredbe predpiše plačilo upravne denarne kazni v višini, ki lahko dosega tudi vrednost uvoženega ali izvoženega blaga.

Te kazni se uporabljajo:

a) zoper vsakogar, ki s pošiljativjo skozi tretje države in z lažnimi navedbami ali kakor koli drugače skuša dati blagu drugega izvora videz blaga, izvirajočega in prihajajočega iz določene države, ali blagu druge namembe videz blaga, izvoženega v določeno državo.

Iste kazni se uporabljajo tudi zoper carinske posrednike, ki bi kakor koli sodelovali pri kršitvah iz prednjega odstavka;

b) zoper vsakogar, ki v nasprotju s prednimi predpisi opravi ali sodeluje pri opravi vplačil za blago, izvirajoče in prihajajoče iz držav, s katerimi veljajo klirinški sporazumi, ki bi bilo uvoženo ali ki naj se uvozi na ozemlje Ljubljanske pokrajine;

c) zoper vsakogar, ki bi v nasprotju z določbami, predpisanimi v posameznih izvoznih dovolilih, sprejel ali sodeloval pri sprejemu plačil za blago, izvirajoče in prihajajoče iz Ljubljanske pokrajine, ki bi bilo izvoženo, ali ki naj se izvozi v države, s katerimi veljajo klirinški sporazumi;

d) zoper uvoznike in izvoznike, ki bi podali v nasprotju s to naredbo nepopolne, netočne ali lažne prijave.

Tudi v teh primerih se odmeri denarna kazen v višini, ki lahko dosega tudi znesek, na katerega se nanaša kršitev ali pa netočna ali lažna prijava.

Člen 8. Upravno denarno kazen iz prednjega člena predpisuje po kratkem postopku in jih sporči prizadeti carinski ravateljstvo.

Zoper odločbo je dopustna v roku 15 dni po priobčitvi pritožba na Visokega komisarja, ki odloči o njej dokončno.

Pritožba ne odloži izvršitve; dokler ni določen znesek denarne kazni in opravljeno njeno plačilo, sme carinsko ravateljstvo, če treba, zaščititi in dati v hrambo blago ali vrednote ob stro-

Ne dražimo sami življenjskih potrebščin!

Priobčili smo že maksimirani cenik, ki ga je izdal Eks. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino z veljavnostjo od 15. novembra naprej. Je to že četrti cenik, ki se pri določenih cenah v prvi vrsti z izredno pravičnostjo ozira tako na proizvajalno možnost Ljubljanske pokrajine, kakor tudi na kupno moč širokih in nepremožnih slojev. S cenikom določene cene dokazujejo v polni meri, da hoče oblast zaščititi tako proizvajalca in pridelovalca ter posrednika-trgovca, kakor tudi zavarovati kupca pred izkoriščanjem s strani prekupčevalcev. Po teh cenah, ki določajo najvišjo mejo, pod katero se smejo stvarno gibanje cene pri veletrgovcih in trgovcih na drobno, je omogočen proizvajalcem pravičen in primeren zaslužek, kupcem pa zmogljiva cena. Določene maksimalne cene predstavljajo pomemben ukrep oblasti v protidraginski akciji, ki se izvaja z vso strogostjo in pravičnostjo. Številni organi nadzirajo na podlagi določenih maksimalnih cen prodajo po trgovinah. Skoraj redno vsak dan bomo po časopisih, kako se morajo zagovarjati pred sodiščem trgovci in prodajalci, ki so se prekršili proti predpisom o maksimalnih cenah. Tako skuša oblast sama preprečiti izrabljanje nepremožnih slojev, prav tako kakor je za zaščito nepremožnih slojev uvedla nakaznice za vsa najpotrebnejša živila in življenjske potrebščine, v želji, da zaščiti nepremožne in tudi njim omogoči pravično razdelitev dobrin.

Predsejem pa je treba vedeti, zakaj oblastno izdajajo in objavljajo maksimalne cenike. Ti ceniki niso namenjeni samo za trgovce, proizvajalce in slično, temveč istočasno tudi za kupce občin, kajti če se morajo maksimalnega cenika držati prodajalci, je prav, da se ga s svoje strani držijo tudi kupci. Vsa disciplina ne zaleže nič, če ravno oni, katerim je namenjen v korist maksimalni cenik, t. j. da kupci ne upoštevajo njegovih predpisov in cen. Razumljivo in upravičeno se pritožbe s strani proizvajalcev in trgovcev, da ravno kupci sami kvarijo cene sebi in osem drugim s tem, da plačujejo cene, ki ne odgovarjajo predpisanim. To je resnično in prav je, če se kupci tega zavedajo. Kajti brez discipline potrošnikov si tudi ni mogoče misliti, da bi uspelo obdržati cene na znosni višini za vse prebivalstvo. Kajti današnje maksimalne cene so take, da so pravične, ker upoštevajo na eni strani proizvajalne stroške proizvodnje, razdeljalne stroške trgovca, na drugi strani pa upoštevajo kupno moč ogromne večine potrošnikov in so zaradi tega bile gotovo izdane v eminentnem interesu potrošnikov samih. Zaradi tega je škodljivo, da posamezniki o brezmejnem pohlepu kopijo blago in kvarijo cene osem preostalim prebivalcem, ki tako visokih cen ne morejo plačevati kot si jih morebiti lahko pripoščajo petični posamezniki.

Kot kupci, ki plačujejo cene daleč nad maksimalnimi cenami, škodujejo samim sebi in ogromni množici potrošnikov v naši pokrajini, tako pa pomagajo tudi na lahek način bogateti onim, ki jim prodajajo to blago na skrivaj in protizakonito. Oblasti bodo vedno strožje kaznovale vse take ugotovljene nesocialne prestopke, prebivalstvo samo pa v lastnem interesu lahko največ pripomore k temu, da se neupravičeno zviševanje cen ustani. Točno naj se drži predpisanih cen in v vseh nasprotnih primerih izoja posledice, ki mu jih narekuje zdrava pamet in dolžnost do skupnosti.

Vojska ali mir na Pacifiku

Tokio, 15. nov. AS. Odgovorni krogi še vedno razpravljajo o govoru, ki ga je imel Churchill 10. novembra. V onem delu, v katerem se je dotaknil vprašanja Daljnega vzhoda je na eni strani izrazil pripravljenost spoštovati upravičene zahteve Japonske, a na drugi strani je čisto jasno povedal, da je pripravljen Japonski napovedati vojsko v tistem trenutku, ko bi Japonska stopila v vojsko z Združenimi državami. Ni mogoče prikrivati, pravi v Tokiu, da za Churchillovim govorom stvarno stoji angleški voditelj na Daljnem vzhodu, to so Duff Cooper, Wavell in Popham, ki hočejo obkoliti Japonsko. Hvala in pa obljube Cankarjeve, ki jih je dal Churchill dražijo japonski narod.

Obžalovanja vredno je prizadevanje Churchillovo, tako pravijo v japonskih krogih, da bi oddaljil Japonsko od Nemčije. Odkar sta se sešla Roosevelt in Churchill, sta vztrajno nadaljevala skupno politiko proti Osi. Iz Churchillovega govora je tudi jasno razvidno, da se njegovo mišljenje krije z ameriškim naziranjem. Zato pravijo japonski poučeni krogi, da bodo japonsko ameriška pogajanja dosegla ravno nasproten učinek, ako Anglosasi ne bo-

do prenehali motriti razmer na daljnem vzhodu z izključno svojimi interesi in vidiki.

V Sanghaju pa je zastopnik japonskih vojaških krogov izjavil: Japonci niso edini narod, od katerega zavisi mir na Pacifiku. Ne bo mogoče vzdržati miru, ako Anglosasi podpirajo državo (Cankarjeve), ki je v neizprosni borbi z Japonsko. Japonska armada ne bi mogla sprejeti miru, ki ne bi na zadovoljiv način uredil tudi kitajsko japonskega spora. Sicer pa, tako je izjavil omenjeni zastopnik, če ne bo miru na Tihem oceanu, naj Angleži vedo, da ga tudi ne bo v Indijskem oceanu, ki bo izpostavljen velikim nevarnostim.

Angleški kontraadmiral Uarnell pa je izjavil, da Anglija vsakakor ne bo napravila iste napake, kakor leta 1940. Francija, ki Italiji ni vojske napovedala. Čim se zaplete Japonska v vojsko z Ameriko, tisto uro bo tudi že v vojski z Angleško, prav kakor je povedal Churchill. V nekaterih londonskih krogih pa se govori, da bo stopila Anglija v vojsko z Japonsko tudi v tem slučaju, če bi Japonci napadli Sibirijo. Sicer pa vse pričakuje uspeha razgovor med Japonsko in ameriško diplomacijo.

Na »belem polju« ne bodo igrali

Vse nogometne tekme odpovedane!

Ljubljana, 15. nov. To je že tretja sobota, ko sedim pred pisalnim strojem in se odločam, ali ne bodo? Snežiti je prenehalo, na tleh pa je vendar nekaj prstov snega, da ne more biti govora o tekmah na zelenem polju. Morda pa bo le suho vreme in bodo poizkusili na belem, ali točnejše: belozelenem polju. V duhu sem gledal zasneženo igrišče Ljubljane, na njem gruča golih fantov, ki se borijo za žogo, na tribuni pa razpoložene navijače v zimskih plaščih in s cigarami v ustih...

Kar se oglasi telefon. G. Buljevič kliče: »Sprememba ali odpoved, mi je šinilo skozi glavo. — Ne bomo igrali. Na željo klubov odpoveduje Slovenska nogometna zveza jutrišnje tekme.« Za sporočilo sem se g. Buljeviču lepo zahvalil in začel tržati svoje prognoze o izri Novomeščanov, Graficarjev, Svobodašev, Hermežanov, Jadranašev in Ljubljanašev.

Tako bo minila zopet nedelja brez domačega nogometnega sporeda. Pač pa bosta v inozemstvu

dve zanimivi tekmi: v Draždanah bo nastopila nemška reprezentanca proti Danskim, v Curihu pa Madžarska proti Švici.

Svedski rekord na 5000 m sta naskočila ob zadnjem atletskem srečanju med Finsko in Svedsko kar dva atleta: Hellström in Andersson. Uspela sta oba, in sicer prvi v 14:15.8 min., drugi pa v 14:18.2. Stari rekord je branil Kälärne. Matti Lappalainen, znameniti finski tekmovalce v smučanju na 50 km, je padel na vzhodnem bojišču.

Na akademiji GIL-a v Rimu je vpisanih 37 Hrvatov in 4 Hrvatice, ki se pripravljajo za mladinske vzgojitelje in telovadne učitelje v Nezavisni državi Hrvatski.

Nemški mornarji so postavili na plavalnih tekmah v Gdansku nekaj dobrih rezultatov. Na 100 m prosto je bil Schröder s časom 1:00.1 min. Isti je zmagal tudi v hrbtnem plavanju na 100 m s časom 1:07.8.

Naznanjamo potrtega srca, da je prenehalo biti blago srce predobre soproge in mamic, gospe

Marije Kušar

soproge žel. poduradnika

Pokopali jo bomo dne 17. novembra 1941 ob 2 v Dravljah. Tsuplo leži v mrtvašnici splošne bolnice na mrtvaškem odru.

Ljubljana, Dravljje, 15. nov. 1941.

Zalujoči soprog Leopold: Karol, sin; Kati, sinah, Milan in Mileta, vnuka in ostalo sorodstvo.

Kvalificiranega mehanika za popravila računskih in pisalnih strojev sprejme Simandl, Dvořakova 3, Ljubljana.

Zahvala

Za vse izraze iskrenega sočutja ob bridki izgubi naše ljubljene soproge, mame, sestre, svakinje in sestričnice, gospe

Marije Kervina

soproge zvančnika drž. žel. v pokoju

kakor tudi č. duhovščini in č. sestram, vsem darovalcem cvetja in spremljevalcem na zadnji poti — naš prisiščni Bog zasluj!

Sv. maša zadašnica se bo brala v petek, dne 21. novembra ob 8 zjutraj v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, dne 15. novembra 1941.

Zalujoči ostali.

† Dr. Stanko Lapajne, vseuč. profesor

Pred nekaj dnevi so pri sv. Križu zagrebli prof. Vladimirja Lapajneto, v petek pa je umrl na svojem domu v Bogiščevici ulici se njegov brat vseučiliški profesor in eden največjih predstavnikov odličnih slovenskih pravnikov in akademskih učiteljev, dr. Stanko Lapajne.

Dr. Stanko Lapajne se je rodil l. 1878. v Ljubotmeru kot sin pedagoškega pisatelja in gospodarstvenega organizatorja Ivana Lapajneto. Gimnazijo je končal v Ljubljani l. 1896. Pravoznanstvo je študiral na graški univerzi, nato pa na češki univerzi za doktorja, prava. Najprej se je posvetil sodni službi, nato pa odvetništvu. L. 1908. je prevzel odvetniško pisarno dr. Karla pl. Kozica na Dunaju, kjer je ostal do l. 1918. Na Dunaju se je vneto udeleževal v tamošnjih slovenskih društvi. Takoj ob začetku ljubljanske univerze, 20. aprila 1920., je začel predavati na pravni fakulteti državljansko in meddržavno zasebno pravo in je bil imenovan še istega leta za rednega profesorja. Na univerzi je deloval nad 20 let in je s svojim, do dobra v praksi preizkušenim teoretičnim znanjem strokovno vzgojil več mladih slovenskih pravnih generacij. Med pravniki je bil zelo cenjen kot odlični sistematični, strokovnjak za zasebno, zlasti obligacijsko pravo in kot naš edini strokovnjak za medpokrajinsko in meddržavno zasebno pravo. Kot človek je bil dober in socialno čuten.

Dr. Stanko Lapajne se je plodonosno udeleževal tudi v pravni publicistici. Njegov prvenec je bila razprava »Zmota in prevara«, objavljena leta 1902. v »Slovenskem pravniku«. Od takrat je v tej reviji priobčil nešteto člankov in razprav. Sodeloval je tudi pri »Pravnem vestniku«, »Arhivu za pravne in družbene nauke«, v »Blätter für internationale Privatrecht« itd. Njegov največji delo je bilo »Mednarodno in medpokrajinsko pravo kraljevine SHS s pravnimi granami — posestirnam«. Svoje članke je redno objavljaval tudi v Zborniku znanstvenih razprav juridične fakultete v Ljubljani.

Prof. dr. Lapajne zapušča profesorsko stolico na naši univerzi zelo zgodaj, ko bi po svojih močeh lahko še plodonosno delal in snoval. Za njim bo ostala v našem pravoznanstvu velika vrzel, zlasti v tistih področjih, v katerih je bil res edini naš strokovnjak. V vrsti odličnih slovenskih pravnikov mu bo ohranjeno častno mesto. Na poslednji poti ga bomo spremljali danes, v nedeljo ob 3. popoldne iz kapelice sv. Nikolaja na Žalah. Bodi mu časten spomin! Njegovi prizadeti družini naše sožalje!

Ških kršiteljev, razen ako ti položijo varščino v najvišjem znesku zaprejene denarne kazni.

Člen 9. Prejšnje določbe, ki nasprotujejo tej naredbi, se razveljavljajo.

Člen 10. Ta naredba stopi v veljavo z objavo v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 5. novembra 1941-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli.

Gospodarstvo

Italijanska proizvodnja bombaža

Po podatkih AGIT-a je leta 1935. bilo posejanih z bombažem v Italiji samo 3000 ha, toda v kasnejših letih se je površina izredno hitro večala. Ze leta 1936. je znašala površina 10.000 hektarov, leta 1938. 37.000, leta 1939. 40.500 ha in je dosegla lanske leto 66.246 ha. Letos pa znaša kultura pod bombažem v Italiji že okoli 100.000 hektarov. Zlasti je dosegla visoko stopnjo kultura bombaža na Siciliji. Za bližnjo bodočnost kažejo naslednji računi tole sliko: če računamo na površino 200.000 ha, kar je možno, in letno proizvodnjo 350.000 stotov vlaklen, bi znašal hektarski donos 179 vlaklen na ha. Če vzamemo samo 100 tisoč ha površine, vidimo, kaj vse daje lahko teh 100.000 ha pod bombažem: 200—250.000 stotov pridelka z nove zemlje, 2500 stotov odpadkov, 80.000 stotov olja za uživanje, 269.000 stotov tridih snovi za kurivo, 280.000 stotov krme za živino. Skupno lahko cenimo, da bo sama Sicilija dala 250.000—350.000 stotov vlaklen, ne računajoč pa pri tem drugih količin, ki se dajo gospodarsko odlično izkoristiti.

Carinski režim za Dalmacijo. Italijanski gospodarski listi prinašajo podatke o carinskem režimu v Dalmaciji. ki je sicer isti, kot je bil v prejšnji Jugoslaviji, vendar so bile vpeljane nekatere novosti z ozirom na potrebe časa. Glede uvoza v Dalmacijo ni nobenih prepovedi niti valutnih omejitev, če gre za uvoz blaga iz Kraljevine ali Albanije. Za te predmete velja tudi carinska oprostitelj. Nadalje pri izvozu v Italijo ni potrebna nobena carinska ali valutna formalnost. Pač pa velja izvozna prepoved za nekatere vrste predmetov. Izvozne carine pa je plačevati še vnaprej.

Nova uprava Bate v Borovem. Konec oktobra letos je bila glavna skupščina delničarjev Bate, d. d. v Borovem, na kateri je bila izvoljena nova uprava. Predsednik družbe je Jan Bata iz Zlina, podpredsednik upravnega sveta in glavni ravnatelj je dosedanj državni komisar pri trvdri dr. Bulat. V upravo je bil delegiran tudi zagrebški župan dr. Ivan Werner, en podpredsednik Prve hrvatske štedionice in en ravnatelj znane zagrebske tvornice lakov in barv Moster, d. d.

Trgovske zbornice na Hrvatskem in Gorenjskem. V smislu odloka nemškega gospodarstvenega ministra bo za Stajersko in Koroško ustanovljena posebna gospodarska zbornica. Poslovnice novih gospodarskih zbornic so: na Stajerskem Industrijska in trgovska zbornica v Gradcu in na Koroškem Industrijska in trgovska zbornica v Celovcu. Razdelitev dosedanjega gospodarskega območja Južna marka je potrebna zaradi priključitve južnoštajerskih, koroških in gorenjskih oze-melj.

Iz Hrvatske

Popravilo grškokatoliške stolnice in škofjskega dvorca v Križevcih. Grškokatoliška stolnica in škofjski dvorec bodo pričeli popravljati v najkrajšem času. Stroški popravila so preračunani na milijon kun.

Zvišanje plač mestnim uradnikom v Zagrebu. Vsi aktivni in upokojeni mestni uradniki v Zagrebu so dobili za 400 kun zvišane plače. Oženjeni uradniki pa dobe razen tega še 400 kun doklade za ženo in po 100 kun za vsakega otroka.

Mestna občina skrbi za prehrano Zagreba. Odkar je mestna občina sama prevzela nase vso skrb za prehrano mesta in preskrbo prebivalstva z živili, prehranjevalna akcija tudi boljše uspeva. Mestna občina je tako n. pr. ta teden lahko razdelila med Zagrebčane 50.000 kg svinjskega mesa.

Zemur in Petrovaradin spadata med mesta, ki so v prvem draginskem razredu.

Klic ljubljanskega škofa

k veliki narodni spravi pobožnosti deveterih petkov

V ljubezni presvetega Srca Jezusovega vabim vse vernike k posebni pobožnosti deveterih prvih petkov z začetkom v letošnjem decembru (prvi petek je 5. decembra).

Mnogi so to pobožnost že opravili, morda že večkrat. Saj je obljuba Jezusova, ki jo je dal sveti Marjeti Mariji, znana in je nagnila marsikoga, da je žrtvoval čas in trud ter devet prvih petkov zapovrstjo dobro pripravljen sprejel zadostilno sveto obhajilo.

Da Vas vabim še enkrat, da istočasno skupaj obhajamo to pobožnost, so vzrok strašne stiske sedanjosti, ko ne trpimo samo mi, ampak vsi narodi Evrope. Ponižno moramo priznati, da je Evropa veliko grešila in bila v mnogočem laži-krščanska, sto in stoletja je zametavala velikanske milosti Kristusove in tako si je sama spletla bič, ki jo zdaj tepe. Usmiljenje božje in

s tem konec hudih preizkušenj upamo doseči, če od svoje strani skušamo Bogu nuditi odkritosrčno zadoščenje za vse grehe in žalitve sveta, in sicer tako, kakor to želi presv. Srce Jezusovo.

Poleg osebnega namena, ki ga bo vsak zase naredil, imejmo vsi skupno ta namen: Tebi, presveto Srce Jezusovo, darujemo to pobožnost prvih petkov v zadoščenje tistih grehov, zaradi katerih je Evropo in nas zadela težka preizkušnja in te prisrčno prosimo, skrajšaj dneve preizkušnje, reši nas vsega hudega in daj nam kmalu svoj mir!

Vsa podrobna navodila boste dobili od svojih dušnih pastirjev. Prosim Vas, udeležujte se te pobožnosti, kolikor le mogoče mnogoštevilno in z neomejenim zaupanjem v presv. Srce Jezusovo!

Gregorij Rožman,
škof.

Sledimo klicu ljubljanskega škofa!

Slovenci, strnimo se v eno vrsto vsi do zadnjega in zadoščujmo božjemu Srcu za strašne stiske sedanjosti!

Nihče ne more tajiti, da je mnogokrat trpljenje le posledica človeških zablod, človeškega greha. Nihče ne more tajiti, da so evropski narodi veliko grešili, da so zašli daleč stran od Boga Res je, da Bog pošilja trpljenje tudi na dobre ljudi, da jih preizkuša, dviga h kreposti in pripravlja večje plačila. Res pa je tudi, da je mnogokrat trpljenje le kazen za velike grehe narodov in posameznikov, zaradi katerih trpi čisto potem vse človeštvo.

Z zadoščevanjem, s pokoro popravljamo krivice in žalitve, storjene Bogu in kličemo nase spet njegov blagoslov in njegovo milost.

Priznajmo, da tudi mi Slovenci nismo izvzeti iz števila onih, ki so žalili božje Srce in priklicali nad evropske narode stisko sedanjosti. Storimo svojo dolžnost, zadoščujmo in zadoščujmo, da se nas božje Srce usmili, da se zaradi naše pokore in našega trpljenja usmili tudi drugih narodov in jim pošlje milost resničnega spreobrnjenja k pravemu krščanstvu.

V ta namen nas kliče ljubljanski škof k velikim pobožnostim, ki imajo le ta cilj, da operejo pred božjim Srcem naše grehe in grehe drugih narodov in mu dajo zadoščenje za velike zablode sedanjega časa.

Po vseh slovenskih cerkvah se bodo začele z mesecem decembrom velike pravne pobožnosti. K njim so vabljeni vsi Slovenci brez razlike

Vsak mesec se bo na posebno slovesen način praznoval praznik prvega petka.

Pred prvim petkom v decembru se bo obhajala devetdnevica, ki se bo začela 26. novembra ter bo trajala do 4. decembra. Devetdnevica bo v ljubljanskih cerkvah zvečer, na deželi zjutraj.

Sporod devetdnevnice bo sestavljen takole:

1. Četrtnen govor.
2. Litanijske Srca Jezusovega.
3. Rožni venec.
4. Zadnji dan devetdnevnice sv. ura.

Tam, kjer pobožnosti prvega petka ali devetdnevnice ne bi bilo možno opravljati na predpisani način, naj se verniki zberejo in opravljajo pobožnosti na drug način.

Ves slovenski narod naj se združi okrog teh pobožnosti v eno samo vrsto, ki bo zadoščevala božjemu Srcu in klicala milost na slovensko ljudstvo.

Kmetje in delavci! Sredi naporega in težkega dela dvignite svoje roke k Bogu, pokažite mu žulje in iskreno prosite, da vam bodo zaradi vaše spokornosti in trpljenja prikrajšani dnevi preizkušnje.

Izobraženstvo in drugi sloji! Dvignite svoj um k božjemu Srcu, uklonite ga njegovi vsemogočnosti, da se nas usmili in nam zopet vrne svoj mir.

nemških, 316 italijanskih in 37 hrvaških. Knjižnica šteje sedaj 17.344 knjig (8380 slovenskih, 7330 nemških, 970 hrvaških, 304 italijanske, 210 francoskih in 90 drugih. Izločenih je bilo 130 knjig. Obiskovalcev je bilo 13.942. Ti so si izposodili 30.555 knjig in sicer: 18.281 slovenskih, 10.452 nemških, 826 hrvaških, 532 italijanskih, 135 francoskih in 29 drugih. V letu 1939-40 si je izposodilo 12.831 obiskovalcev 25.752 knjig, v l. 1935-36 pa 8878 obiskovalcev in 15.798 izposojenih knjig. Te številke pričajo, da je število ljubiteljev dobre knjige vedno večje.

»Prosvetni odes« je naslov priloge prosvetnega »Vestnika«. Novembrska številka objavlja zanimivo in poučno stvarino: »Osnovna načela in navodila o tehniški govoru in petju«. Članek je spisal strokovnjak g. Radko Simoniti. Dobro bo služil vsem onim, ki se pečajo z govorom in petjem.

Nad vse zanimiv je članek: »Hoja na odruc«, v katerem podaja g. prof. Jože Polokar načela hoje igralcev na odruc. Ta članek seveda bodo z veseljem proučili vsi igralci in igralke društvenih odrov.

Polju okoli Dolenje vasi je potrebna regulacija voda

Dolenja vas, 14. nov.

Komaj je odšla zdravstvena kolona, že nas je izredno presenetil obisk treh inženirjev in tehnik, ki so prišli po nalogu Visokega Komisarija, da napravijo nov podroben načrt za regulacijo našega vodovja.

Znano je, da naše polje, ki pripada vsem Prigorica, Dolenja vas, Rakitnica, Blato, skoraj vsako leto trpe zaradi povodnj — včasih dvakrat, da celo trikrat na leto je vse pod vodo. Često so vsi sadeži kar več let po vrsti docela uničeni. Zato je mnogo posestnikov že opustilo orno zemljo na polju in beže na grič in v Metlavo, kjer spreminjajo travnike v njive, dočim sicer zelo plodne njive v polju zasejejo z deteljo.

Zadnja leta so večkrat kraj regulirali, toda male vsote so bile le majhen pripomoček, ki je le začasno pomagal. To polje potrebuje temeljite, vsestransko dobro pripravljene regulacije, drugače je vse zaman.

Nova akcija nam to obeta, saj sta dve partiji inženirjev danes na terenu in pripravljata potrebne študije za obsežen in temeljit načrt regulacije Ribnice, Bistrice, Rakitnišice. Oberšce in Nemškega beča, da se naše lepo plodno polje oprosti stalnih nalivov.

Ljudstvo z velikim veseljem pozdravlja temeljito delo, saj vsota, ki je blizu milijona lir, bo marsikaj omogočila, upamo pa, da bomo dosegli še več, če bodo dobro pripravljene načrti, ki jih komisija pod vodstvom gosp. inž. Ostala izdeluje.

Iz Dolenje vasi pri Ribnici

Te dni se začnejo velika akcija za vseljudsko pobožnost prvih petkov. Vsi verski listi to akcijo podpirajo. Tudi »Knjižice« prinašajo novo številko 190, posvečeno pobožnosti Srca Jezusovega. Naslov knjižice je: Velika obljuba, spisal župnik Filipič. Knjižica stane le 50 cent. in izide v tisk. — Uprava Rakovnik.

Kmetijsko predavanje o sodobnem gospodarstvu bo v nedeljo, 16. novembra ob 3 popoldne v društveni dvorani. Govorila bosta predavatelja iz Ljubljane. Z ozirom na važnost predmeta gospodarskega značaja, bo predavanje zanimivo, zato pridite polnoštevilno!

Petmesečni gospodinjinski tečaj bodo priredili pri nas. Zanimanje za tečaj je precejšnje. Tečaj bo v hiši g. Bojca Ignacija v Dol. vasi.

Ozime, repe, korenja in zelja ljudje še niso mogli spraviti v njiv, ker jih pokriva še vedno sneg. Nekateri so spravljali ozimino celo izpod snežne odeje. Sedaj je zapadel nov sneg in nam prinesel nov, hud mrz. V petek je bila pri nas prava burja. Hvala Bogu, da smo si v nekaj lepih dnevih vsaj pripravili malo drv za zimo.

Vidovolov mlin v Rakitnici, ki je v košlini pod vasio, je že zalila voda, da ni videti niti mlinske strehe. Pod vasio se je razlila voda iz rup Obrha tako, da je kakor veliko jezero. Voda je do 7 m globoka, na nekaterih mestih še več in sega do vozne črte v Rakitnico.

»Slovenec koledar« in vse naše časopise lahko naročite v kaplaniji ali v župnišču ali pa pri našem zastopniku g. Bojcu Karlu v Prigorici št. 49.

Italijanska liktorska mladina v Ljubljani

Kakor znano obstaja v Italiji Italijanska liktorska mladina, za katero je okrajšava GIL (Gioventù Italiana del Littorio). To je vsedržavna mladinska organizacija, ki združuje danes nad osem milijonov pripadnikov v vsej Italiji. Kakor znano, je tajnik Narodne fašistične stranke, ki je obenem tudi Glavni poveljnik GIL-a, z novo odredbo razširil na Ljubljansko pokrajino ustanovo GIL-a in določil, naj se nastajajoča mladinska organizacija imenuje Gioventù Italiana del Littorio di Lubiana — Italijanska liktorska mladina v Ljubljani (italijanska okrajšava: GILL.). Ob tej priliki je izšla v italijanščini in slovenščini knjižica, ki ima namen pojasniti delovanje in ustroj te organizacije. Uvodne besede k tej knjižici pravi, da ima že citirani ukrep namen razgledati tudi v prid mladine te pokrajine številne prednosti telovadnošportnega, kulturnega in podpornega značaja, ki jih organizacija nudi mladini Italije. Končno pozdravlja z naslednjimi besedami:

mi ustanovitev te organizacije pri nas: »Tovariši s polotoka, ponosni, da lahko bratsko sprejemo v svoje vrste mladino Ljubljanske pokrajine, in prepričani, da se s tem pričenja delavno, prostovoljno sodelovanje, ki bo znatno prispevalo k vzajemnemu spoznavanju in simpatiji, jih glasno pozdravljajo v imenu DUCEJA.«

Nato navaja knjižica razne podatke o GIL-u, katerega delovanje se razvija na osnovi Mussolinijevega gesla: »Verovati — pokoriti se — boriti se.« Knjižica opisuje razpredelbo, podatke o voditeljstvu, starešinstvu, letnih in zimskih taboriških, ženskih organizacijah, pomoči in preskrbi, telesni vzgoji, kulturnem delu in poklicni pripravi. Knjižici je priložen tudi mnogo slik, nadalje priloga o organizaciji in razpredelbi. Končno pa so objavljene tudi slike krajev organizirancev pri GILL (torej organizaciji za Ljubljansko pokrajino) tako za dečke in deklice v raznih starostnih dobah

Zgodnja zima je pritisnila v deželo

Ponekod po Notranjskem in Dolenjskem so veliki zameti

Ljubljana, 15. nov.

Vremenska kronika že 50 let ne pozna tako zgodnjega prihoda prave in resnične zime, kakor letos. Sneg, suh ko poper, spremlja hkrati še mrz. Kronist mora z zaskrbljenostjo zapisati, da nam je ta zgodnji nastop neprijetne zime naprtil veliko skrb, in mnogi gledamo z zaskrbljenostjo v bodočnost, kaj bo s kurivom. V katerim so revni sloji prav slabo založeni. »Kaj nam še prinese?« se mnogi vprašujejo. Ljubitelji belega sporta so se razveselili tega drobnega snega.

Bila je v tem tednu res pravačasna vremenska revolucija. Vzemimo posamezne vremenske pojave. Toplomeri, dežomeri, zrakeri in vlagomeri nam za teden podajajo zanimive krivulje. Barometer? V ponedeljek najnižje stanje 758,6 milimetrov in v soboto rekordno 771,2 mm. To je dvig za 12,6 mm! In toplomer? V ponedeljek najnižja jutranja temperatura še 7,0 stop C nad ničlo in danes že 5,6 stop. C pod ničlo!

V četrtek je lahno rosilo tja v pozno noč. Proti jutru pa je v petek zabil oster krivec tam od kamniške strani, prinesel nam je suh sneg, pa tudi mrz. Včeraj je v presledkih naletaval droben in suh sneg, kakršnega si žele smučarji. Padal je na zmrazjena tla, kar mu je omogočilo, da se je hitro utrdil in dobil krepko podlago.

S silo dreveča burja pa je sneg vrtela in gonila po ulicah in okrog voglov, da je bilo človeku kar neljubo, ko mu je sneg božal obraz in ga je burja gladila po kosteh. S strehe se je sneg z burjo vrtel v krogih. V okolici je burja prav tako bila nadležna in neprijetna obiskovalca. Po nekaterih krajih v okolici je nanesla do pol metra visoke zamete. Splošna snežna plast po merilih meteorološkega zavoda pa je bila davi v mestu visoka 10,5 cm. Močno je snežilo ponoči, davi pa je pritisnil mrz. Čudno pa je bilo: Na nekaterih cestah in krajih je bilo povsem talno, je bila tam brega, ne daleč od tam pa so bile ceste že pomrznjene.

Vode so upadle. Stanje Ljubljane je pri fužinah sedaj 170 cm, včeraj že 182 cm. Išča pri barjanski šoli je 176 cm visoka.

Po nekaterih krajih na Dolenjskem in Notranjskem so silni zameti. Vso svojo moč je burja pokazala na Blokah in tudi okoli Babnega polja. Tam je začelo snežiti že v četrtek. Strašansko je

snežilo in strašno je bilo, ko je burja vrtela sneg in ga nosila v zakotja, kjer so nastali novi zameti do 1 m visoko. Po mnogih krajih, kje je ostal še stari sneg, je sedaj višina snega dosegla že 1,50 m. Okoli Višnje gore so hudi zameti. Burja je celo lomila dreve, ruvala je drevesa.

Velike ovire je moral včeraj popoldne premagati Pečnikarjev avtobus, ki vozi normalno vsak dan popoldne iz Babnega polja in prihaja v Ljubljano nekaj pred 19. Zaradi zametov, ki so bili visoki celo do 2 m na poti od Bloške police čez Bloke tja do Lužarjevega brega, je prišel v Ljubljano z dvournim zamudom. Na raznih mestih so odkidavali zamete, da je avtobus mogel naprej. Danes je avtobusni promet na tej progi tja in nazaj ukinjen.

Ta sneg je popolnoma nedobrodošel poznojesenskim pridelkom. Po njivah je še mnogo repe, ki je sedaj popolnoma zasnežena in bodo kmetje primorani, da odkopljejo sneg in repo popolijo, kajti drugače je nevarnost, da se pokvari zaradi mrza. Na njivah je bilo še nekaj zelja in pese.

Zatemnitev od 7. zvečer do 7. zjutraj

Po novi odredbi Visokega Komisariata velja od danes, 15. novembra dalje zatemnitev od 19 do 7 zjutraj.

Vestnik Prosvetne zveze izšel

Izšla je 11. šte. »Vestnik« Prosvetne zveze z aktualno in zanimivo vsebino. V uvodnem članku je ponatis članka, ki ga je prinesel »Slovenec« dne 7. okt. izpod peresa I. D. »O obletnici Krekove smrti. Prav ta članek daje v svojem bistvu vzpodbudo, kako naj se članstvo društev prilagodi sedanjim časom.

Drugi članek »Nove smernice Pija XII.« govori o preroški napovedi sv. Očeta, kako naj bi svet sodil o osnovnih vrednotah t. j. rabi tvarnih dobrin in o delu. O tem je primeren pouk že sedaj.

Članice društev pa bo posebno zanimal članek »Dekliška delovna služba na Finskem«. Vidi se, kako so se finska dekleta znašla na svojem področju v sedanji vojni in kako ogromna je njihova korist delovne službe domovini. Nato sledi društvena kronika, film in knjižnica.

Zanimivo je poročilo o stanju Ljudske knjižnice v Ljubljani v letu 1940-41. Na novo je bilo dobavljenih 854 knjig in sicer 260 slovenskih, 241

Zgodovina idrijskih čipk

Ker se v poročilu poudarja, da je bila njegova soproga Čehinja, bi pomenilo, da on sam ni bil Čeh — kar se po vsem tudi ujema. Ravno iz teh navedb pa izhaja, da sta izvirala obadva iz onih nemških, oziroma čeških krajev, kjer je bilo klekljarstvo že dolgo v polnem razmahu.

Torej zopet en povod za utemeljitev razvoja na vpliv s severa!

Po drugem poročilu je pa poslala cesarica Marija Terezija (1740—1780) že leta 1764 (ali 1767) izkušeno čipkarsko učiteljico v Ljubljano, da ustanovi tam posebno šolo. S tem je hotela »pomagati idrijskim čipkaricam in deželci. A ta ustanovljena šola je menda kmalu prenehala. Iz besedila — pomagati idrijskim čipkaricam — je jasno razvidno, da je čipkarstvo tam že obstajalo, a najbrže le za domačo rabo.

Predstojanje drugo poročilo bi bilo zanesljivejše od prvega, in sicer iz zgodovinskega vide-

za kakor tudi iz sledečih razlogov: Gerstorf je postal rudniški predstojnik šele l. 1791. Zaradi tega je prav neverjetno, da bi se nahajal v Idriji že pred letom 1764, oziroma šele on vpeljal klekljanje.

Da bi bilo vpeljano klekljanje — kakor pravi prvo poročilo — šele okoli l. 1800, nadalje zaradi tega ni verjetno, ker se v tej dobi pričele francoske zasedbe okraja, z druge strani pa, ker nastopa leta 1811 že 26 trgov s čipkami, katere so jih razpečevala celo v tujemstvu Toraj na vsak način prekratka doba za tak razmah.

Potemtakem je moralo biti klekljanje precej časa pred letom 1790 celo že razvito — a tehnično zastalo in omejeno samo na krajevno potrebo.

Gerstorfova gospa je ostala v takem spominu le zaradi tega, ker je prva organizirala redni pouk že obstoječega, a samemu sebi prepuščena izdelovanja.

Klekljanje je moralo biti toraj vpeljano še pred njenim prihodom — in iz dalje opisanih razlogov — še celo pred nastopom Gerstorfovega prednika — Ivana Nepomuka Grofa Inzaghija. (Zadnji je služboval v Idriji od l. 1764 do 1790. Drugi Inzaghi je bil tržaški škof, † 1819; l. 1790 je ustanovil v Vipavi okrožno dekanijo za Idrijo. Eden Inzaghijev je bil menda rojen v Idriji. — Neki tretji Inzaghi Domenico je bil stotnik za časa Napoleona, rojen v kraju Budrio nad mestom Bologna, in umrl istotam l. 1821.)

Inzaghi — kot novo nastavljeni predstojnik — se je po vsem videzu le pričel zanimati za najdene izdelke, ter takoj izprevidel njih pomen za domačo obrt. — Ker je bil kot tak v trajni zvezi z Dunajsko »Hofkammer« — takratno neposredno oblastvo za rudnik — in imel vplivno sorodništvo po najvišjih mestih, mu je bilo prav lahko, opozoriti dunajsko vladu na novo možnost prislužka rudarskim družinam.

Da je Inzaghi v Idriji predmetne izdelke že našel in hotel ustvariti z njimi nov prislužek, sledi tudi iz že opisane poročila, da — je bila poslana čipkarska učiteljica v Ljubljano — prav v istih letih, 1764 ali 1767, v katerih nastopa on v Idriji kot predstojnik.

(Dalje.)

Najlepše branje

v sedanjih dolgih zimskih večerih vam nudi

„Slovenčeva knjižnica“

Zbirka obsega 24 knjig izbrane vsebine, vsakih 14 dni izide po 1 knjiga, ki stane le 5 lir

Kdor je naročen obvezno na vso zbirko, lahko plačuje mesečno in bo dobil 25. knjigo zastonj!

Naročite se na vso zbirko »Slovenčeva knjižnica« takoj, le še do 25. novembra t. l. imate čas!

„Slovenčeva knjižnica“ - Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Droblne novice

Koledar

Nedelja, 16. novembra: Otmar, opat; Jedert, devica; Edmund, škof.
Ponedeljek, 17. novembra: Gregor Čudodelnik, škof; Viktorija, mučenica; Hugon, škof.
Torek, 18. novembra: Oton, opat; Posvečenje cerkve sv. Petra in Pavla.

Novi grobovi

† Jerica Čimperman, upokojena delavka tobačne tovarne, je odšla k Bogu v Ljubljani. Pogreb bo v ponedeljek, 17. nov. ob 4 popoldne v Žal — iz kapelice sv. Andreja. Naj počiva v miru! Zalutajočim svojcem naše sožalje!

Da krompir ne gnije

ga potresite z „**NEGNIL**“-om, ki gnilobo uničuje. Inž. PREZELJ, specialista za različne bolezni — (hitopatolog) — Ljubljana, Wolfova ulica 3, tel. 34 73

— Na klic ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana začnemo na prvi petek 5. dec. veliko narodno pravno pobožnost deveterih prvih petkov. Prav za to priložnost je izšla druga izdaja zlate knjige, za vse čase in še posebno za današnje dni tako zelo potrebne in močno zaželeno, »**Obljube Srca Jezusovega**«, ki jo je napisal P. Rudolf Paté, D. J. Knjiga razlaga 12 obljub Srca Jezusovega, še posebno obširno 9. obljubo, ki govori o posvetitvi družin presv. Srcu, največ misli pa posvečuje 12. ali veliki obljubi, ki pojasnjuje pobožnost 9. prvih petkov. Tako je napisana, da brez dvoma vzge v čitateljih plamen ljubezni in otroškega zapužanja do Odrsenikovega Srca. Prepletajo jo namreč njeni vsebini in njenemu namenu najprimernejše besede sv. pisma, besede Sv. Duha samega, in besede božjega Srca po svoji služabnici sv. Marije Alakok. Osvetlujejo jo mnogi resnični zgledi iz domačih in tujih krajev. Kdor bo »Obljube Srca Jezusovega« pazio prečital, jih ne bo mogel vreči v kot, marveč jih bo postavil med knjige, ki jih hoče imeti vedno pri roki. Mikale ga bodo, da naj jih zopet in zopet čita, kar mu bo pripravilo novega veselja in ponovnih koristi. Že pri samem branju te knjige čuti srce tolažbo in dobroto božjega Srca, koliko srečo bodo čele okušali vsak posameznik, vse družine, vsi stanovci, ves narod, ko bodo z gorečim čiščenjem Jezusovega Srca čutili na sebi izpolnjenost njegovih obljub. Knjiga obsega 80 strani. Naroča se pri upravi »Glasnik«, Ljubljana, Zrinjskega ceste 9. Dobi se tudi v pisarni Katoliške akcije, Ljubljana. Pred škofijo 1 in po knjigarnah. Stane 4 lire, po pošti 5 lir.

Četrta knjiga »Slovenčeve knjižnice«, znamenita zgodovinska povest

Podkrnoški gospod

ki jo je spisala znana pisateljica Dolores Vieser, je izšla. Kupite jo po vseh knjigarnah in trafikah za ceno 5— lir. Povest je iz zgodovine Koroske pred 500 leti. V njej so opisani strašni boji s Turki, kakor tudi življenje graščakov in našega preprostega naroda.

Se še lahko naročite na vso zbirko »Slovenčeve knjižnice«! **To storite takoj, le do 25. imate še čas!** Kdor je redni naročnik, lahko plačuje knjige mesečno, dobiva jih dostavljene na dom, za **nagrado bo pa dobil 25. knjigo »Veliki beli molk« zastoni**. Ta knjiga bo bogato ilustrirana in bo stala za vse tiste, ki niso obvezno naročeni na vso zbirko »Slovenčeve knjižnice«, 20— lir, naročniki jo bodo pa dobili zastoni.

Vsak redni naročnik »Slovenčeve knjižnice« lahko dobi tudi »Slovenčev koledar« za ugodnostno ceno 9— lir in 2— liri za pošiljativne stroške, skupaj torej za 11— lir, ko bo sicer stal 20— lir.

Slovenčeva knjižnica
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6

— Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1942 je izšel. Posamezni udje ga bodo lahko dobili v knjigarni Družbe sv. Mohorja v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19 od četrta (20. XI.) naprej. Ljubljanskim poverjenikom ga bomo dostavili do sobote (22. XI.). Podočeljski poverjeniki naj proti koncu tedna ali vsaj prihodnji teden, koga pošljejo po koledar v Ljubljano, da prihranijo nam in sebi pošiljativne stroške. Vsem poverjenikom, ki ne bodo sami dvignili koledarja do 25. novembra, ga bomo oddali ob enem s Finžgarjevim Gospodom Hudournikom. Pošiljkam bodo priložene tudi nove nabiralne pole, katerih nikar ne prezrite! — Odbor.

— Inozemske knjige, revije in časopise vseh vrst preskrbi hitro in po najnižjih cenah Ljudska knjigarna v Ljubljani, Pred škofijo 5.

— Ne pozabite, da se dobijo misli in brevirji najugodnejše pri zastopstvu Mariettija, Mladinska založba, Ljubljana, Stari trg 30.

— Vse osebe, ki so spremenile svoje bivališče in imajo veljavne zavarovalne življenjske police pri Assicurazioni Generali, pozivamo, da čimprej javijo svoj današnji naslov najbližjemu društvenemu poverjeniku ali naravnost na naslov Assicurazioni Generali v Trstu, generalni zastopnik Ljubljana, Sv. Petra c. 2-1.

— Naročnikom Koch-a, Homiletisches Handbuch, sporočamo, da je pravkar izšel VI. zvezek, t. j. I. zvezek druge skupine. Kdor še ni obnovil naročila za drugo skupino, prosimo, da stori to čimprej. Zvezek V. prve skupine bo izšel kasneje. Ljudska knjigarna v Ljubljani.

— Alojzij Martinec: »Darujmo Gospodu« — 8 darovanjskih pesmi za mešani zbor je ravnokar izšlo. Cena za posamezen izvod 6 Lir, pri odjemu najmanj 10 izvodov po 3 Lire izvod. Dobi se v Ljudski knjigarni v Ljubljani. Daljše poročilo pozneje.

Ljubljana

Spravljanje snega po mestnih cestah in ulicah

Ker je spet zapadel sneg in marsikateri hodnik niso v redu, je mestno poglavarstvo prisiljeno, da spet opozarja na predpise mestnega cestnega reda in na dolžnosti, ki jih morajo opraviti hišni lastniki ali najemniki ter posestniki zemljišč in stavbišč pri spravljanju snega s hodnikov in pešpoti.

Mestni cestni red namreč v § 75. določa: »Kadar koli zapade sneg, je dolžan lastnik, oskrbnik, hišnik ali najemnik hiše, stavbišča ali drugih zemljišč ob čisti skidati sneg s hodnika ali pešpota ob vsej dolžini posestva.

Če zaradi snega polzi ali kadar se napravi poledica, morajo posestniki takoj posuti hodnik s peskom, pepelom ali žaganjem. Kadar pa zapade sneg ali se napravi poledica ponoči, mora biti opravljeno snajenje in posipanje hodnikov in pešpoti vsaj do 7. zjutraj.

Pri neprestanem snegu se mora hodnik ali pešpot osnažiti večkrat na dan in posipati tako, da ni nevarnosti za pešce. Sneg in led je prepovedano odmetavati v odtočne kadunje ali tik ob robnik, na rešetke požiralnikov in na tramvajso progo. Z dvorišč spravljenega snega in ledu ni dovoljeno odkladati na cestah, temveč ga je treba zvoziti v vodo ali na odkazane prostore. Sneg, ki sam zdrži ali ga pomočejo s strehe, morajo hišni posestniki ali druge odgovorne osebe ne mudoma na svoje stroške zvoziti s ceste. Ob južnem vremenu in v obče, kadar se sneg in led tajata, je treba hodnike in pešpote po potrebi večkrat na dan osnažiti luž in blata.

Posestniki naj predvsem upoštevajo izrecno opozorilo, da mestno cestno nadzorstvo s svojimi delavci ne spravlja snega s hodnikov in ne posipa proti poledici hodnikov ob zasebnih posevstvih, in sicer brez izjeme nikjer, torej niti pri javnih posevstvih, niti pri cerkvenih in tudi ne pri občinskih posevstvih.

Ljubljanski posestniki naj si torej o pravem času priskrbe hišnike ali najamejo delavce, ki jim bodo po predpisih in o pravem času do 7. zjutraj spravili sneg s hodnikov. Glede širine hodnika, ki mora biti osnažen, velja naslednje pravilo: tam, kjer so položeni robniki, je treba sneg spraviti s hodnika do robnika — razen onega peščenega pasu, ki je namenjen za nasade. Pri tem pa vendar mora biti vselej osnažena tudi odtočna kadunja ob robniku na cestišču. Hodnike brez robnikov je treba osnažiti v širini najmanj 2 m, vselej pa do odtočne kadunje. Tudi pri teh hodnikih je treba vselej osnažiti odtočno kadunjo ali jarek.

Odvažanje in odmetavanje snega v vodo je dovoljeno le na onih prostorih in bregovih ob vodi, ki bodo za odlaganje snega pripravljeni in označeni s posebnimi značkami.

Posestniki naj se zavedajo pravnih posledic v primeru opustitve spravljanja snega s hodnikov in posipanja hodnikov proti poledici. Policija bo sleherno zanemarjanje dolžnosti posestnikov glede spravljanja snega najstrožje kaznovala.

1 Slovesen shod križanske moške kongregacije bo danes, v nedeljo, izjemoma že četrty pred šestimi uro. Po govoru bo darovanje za namene družbe, nato rožni venec in pete litanije M. B. Vljudno vabimo vse članec!

1 Predprodaja vstopnic za operne in dramske predstave se vrši v Operi dnevno od 10.30 do 12.30 in od 17. do 19. Vstopnice so na razpolago za vsako predstavo že en dan poprej v v operni blagajni. Blagajna pa je odprta v Operi in Drami vedno pol ure pred pričetkom predstave.

1 Danes ob 5 bo ponovil Rokodelski oder »Zabavni večer«, ki ga je preteklo nedeljo ob nabito polni dvorani z uspehom odigral. Na sporedu je veseloigra: »Fest fant«, »Veseli kvartet«, »Tineček in Tonček« s kupletji, prizor iz slovenske gostilne in trije komični prizori. Občinstvo opozarjamo, da si vstopnice nabavi v predprodaji, da ne bo gneče pri blagajni. Med odmori godba. Predprodaja vstopnic od 10—12 in eno uro pred predstavo v Rokodelskem domu, Petrkova 12-1.

1 Za mestne reveže v stari cukrarni je nakazala pisarna A. V. Jovanovič v Ljubljani svoj vsakoletni doprinos 300 lir. Mestno poglavarstvo stalnemu dobrotniku mestnih revežev izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranik.

1 V Ljubljani so umrli od 7. do 13. nov. 1941: Vidra Ana roj. Rogina, 93 let, zasebnica, Cesta 29. oktobra 12; Pilko Marija, s. Petrina, 67 let, sestra čudodelne svetinje, Vidovdanska cesta 5; Senčar Rozalija roj. Rus, 31 let, žena pek. m., Ljubljanska 63; Grad Janca, 78 let, obč. ubožec, Vidovdanska 9; Tonec Terezija roj. Volk, 59 let, žena kavarnerja, Tyrševa 15; N. N. nepoznani moški: Zlatnar Peter, 46 let, žel. ur., Milčinskega ulica 66; Štembal Marija roj. Babnik, 54 let, žena ključ. drž. žel., Ob Zeleni jami 13. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Remle Ivan, 76 let, drž. upok., Kolodvorska 28; Fleš Ludvik, 77 let, podnar. v p., Resljeva 20; Kos Anton, 30 let, mesarski pomočnik, Suvoborska 17; Miakar Bogomir, 39 let, Korytkova 29; Janežič Franc 48 let, kočar, Stična 107; Dr. Bohinjec Jože, 53 let, ravnatelj OUZD, Miklošičeva 20; Kovič Franc, 60 let, upok. žel., Podjunska 15; Delkin Slavko, 69 let, poštini nadkontrolor v p., Pohlino 9; Petelin Rafaela, 22 let, tov. del., Hrenova 20; Rakar Stanislav, 6 mesecev, sin delavca, Šmartinska 21; Katalan Josip, 76 let, zasebnik, Tyrševa 15; Hans Lackner, 65 let, obč. usl., Kočevje — Livold 41; Bazej Luka, 67 let, obč. drž. žel. v p., Cegnarjeva ul. 8; Bonča Franjo, 59 let, drž. ur. v p., Albanška 64; Podlogar Jožefa, 72 let, kuharica, Japljiva 2; Katern Franc, 58 let, poljski delavec, Selsček 11; Koba Ana, 34 let, žena kajžarja, Sečje selo 25 pri Črnomlju; Pavčič Jože, 75 let, žel. ključ. v p., Verovškova 20; Kervina Marija roj. Milnerič, 61 let, žena upk. zvan. drž. žel., Sv. Petra 41; Kocjančič Amalija roj. Schweiger, 36 let, žena ključ., Dolenska 94; Plave Jožefa, 23 let, užitarica, Vrtače 1. obč. Selo.

1 Vokalni in plesni večer. Prvi solisti naše opere gospa Milla Radev Kogejeva, mezzosoprano, gospa Erna Mohar, primabalerina. Boris Pilato, I. solopisatelj in kapelnik Dimitrij Žebre priredbe, dne 19. t. m. v »Franciskanski dvorani« velenim večer, ki vsebuje pevski in plesni spored, kateri je najskrbnejše izbran. — Gospa Kogejeva: 1. Mascagni: Arija Santuzze iz opere »Cavalleria Rusticana«; 2. Bizet: Habanera iz opere »Carmen«; 3. Wagner: 2 pesmi: »Sanjec in »Sonca«; 4. Verdi: Arija iz opere »Trubadur« — Moharjeva in Pilato plešeta: 1. Johann Strauss: Valček; 2. Richard Strauss: Saloma; 3. Schmiedseder: Habanera; 4. Sybelius: Valse triste; 5. Rahmaninoff: Preludium; 6. Gounod: Ave Maria; 7. Brahms: Cardaš. — Straussov Valček sta izvajala oba plesalca že z velikim uspehom v Trstu na gradu »San Giusto«. Posebno pa opozarjamo na novo nastudirano Salomo gospe Moharjeve, ki jo je pripravila za gostovanje v Torinu in Firenzi, kamor pojdeva gostovat oba plesna umetnika še ta mesec. Vse soliste spremlja g. Dimitrij Žebre. Predprodaja vstopnic v trafiki Sever. Začetek točno ob 6.

1 Koncert Glasbene Matice ljubljanske, ki bo jutri, v ponedeljek, dne 17. t. m., ob pol 7 v veliki dvorani, bo imel naslednji spored: Najprej bo izvajala Sattnerjeva kantata Jettejeva prisega, ki je napisana za soli, zbor in orkester. Kot solisti bodo sodelovali v tem delu Valerija Heybalova (sopran), Bogdana Stritarjeva (alt), mesto oboele ge. Golobove, in ravnatelj Julij Betetto (bas). Drugo točko koncertnega sporeda tvorita dva Lajovecova samospeva: Zaveza je roža in Pesem o tkalcu, katera bo pela operna pevalca Valerija Heybalova s spremljevanjem orkestra. Instrumentalno je oba samospeva za simfonični orkester skladatelj L. M. Škerjanc. Po kratkem odmoru je tretja in sklepna točka koncerta, Blaža Arnič Te Deum simfonija za mešani zbor in orkester. To delo se bo prvič javno izvajalo na koncertnem odru. Zborovski part bo pel pevski zbor Glasbene Matice, ki šteje letos 120 članov, v simfoničnem orkestru pa sodelujejo člani ljubljanske Zveze godbenikov in šteje orkester 60 članov. Dirigent koncerta je Samo Hubad. Občinstvo opozarjamo, da bo začetek točno ob pol 7 zvečer, konec pa nekaj minut pred 8, tako da imajo vsi oddaljenejši posetniki koncerta možnost, da se vrnejo s tramvajem na svoje domove. Zato prosimo, da zasede občinstvo par minut pred pol 7 svoja mesta v dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

ŽIMA MEHANIČNA PREDILNICA

Uvoz surogatov
M. JAGER, Sv. Petra cesta 17 - Fužine

1 »Otrok v nevarnosti.« Zabavna ljubezenska zgodba, v kateri mali Sandi s svojo prirojeno ljubkostjo in otroško razigranostjo združji v sreči dvoje mladih ljudi iz varieteteja. Že na prvi pogled osvoji s svojim ljubkim nasmeškom srca vseh navzočih. Veselje je gledati ga, kako se kobaca po odprti sceni v zadovoljstvo publike in ustvarja s tem novo varietetno atrakcijo. Zanj skrbi kot pravi oče komični Boris (Misa Auer), ki ga po mnogih veseljih zapletljivih končev privede v varen pristan dveh ljubečih se src. Film je na sporedu kina Sloge ter ga priporočamo na ogled zlasti mladini.

1 Knjigarna Kleinmayr Bamberg, Miklošičeva c. 16, dobavlja redno in hitro domače in inozemske knjige, časopise, muzikalije itd.

1 Mestno zdravniško nedeljsko službo bo opravljal od sobote od 20 do ponedeljka do 8 mestni zdravnik dr. Debelak Gvido, Bleiweisova cesta 62-1, prej Tyrševa cesta.

1 Danes popoldne ob 5 v franciskanski dvorani zabavna komedija »On in njegova sestra«, katero uprizori Franciskanska prosveta. Zaradi velikega zanimanja pripravljamo, da si preskrbite vstopnice v predprodaji pri blagajni dopoldne od 11—12 in od 3 popoldne dalje.

1 Razstava Sedej-Z. Kalin. — Danes, v nedeljo je zadnji dan razstave Sedej-Zdenko Kalin v Jakopičevem paviljonu. Ne zamudite je ogledati, ker predstavlja celotno delo dveh mlajših slovenskih umetnikov, ki sta si pridobila že dobro ime in izmed katerih je eden predstavljal pred leti slovensko umetnost na Bienalu v Benetkah.

Gledališče

Drama: Nedelja, 16. nov.: dopoldne ob 10.30: Princiska in pastirček. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. — Ob 17.30: Boter Andraž. Izven. — Ponedeljek, 17. nov.: Zaprti. — Torek, 18. nov.: Nocoj bomo improvizirali. Red Torek. Začetek ob 17.30.

Opera: Nedelja, 16. nov.: Rigoletto. Izven. Začetek ob 15. — Ponedeljek, 17. nov.: Zaprti. — Torek, 18. nov.: Rigoletto. Red B. Začetek ob 17.

Radio Ljubljana

Nedelja, 16. novembra 1941-XX: 8 Napoved časa, nato poročila v slovenščini — 8.15 Poročila v italijansčini — 8.30 Koncert organista Pardinija — 11 Peta sv. maša iz bazilike Marijinega oznanjenja v Firenzi — 12 Branje in razlaga evangelija v italijansčini p. Filip Marino — 12.15 Branje in razlaga evangelija v slovenščini. p. K. Sekovanič — 12.35 Klasični trio — 13 Napoved časa, nato poročila v italijansčini — 13.15 Poročila Glavnega Stana Oboroženih Sil v italijansčini — 13.17 Na razstavi napoved, igra orkester pod vodstvom Angelija — 14 Poročila v italijansčini — 14.15 Orkester radia Ljubljane pod vodstvom D. M. Šijanica — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Jože Kežman: Obdelovanje zemlje, poljedelsko predavanje v slovenščini — 17.35 Jazz orkester Adamič — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Operetna glasba — 20 Napoved časa, nato poročila v italijansčini — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.30 Izbor italijanskih operet, vodi g. Arlandi — 21.50 Nočice v slovenščini — 21 Rahalasi poje — 21.50 Operna glaba — 22 Izbor vojaških koracnic — 22.25 Orkestralna glasba, vodi dirigent Vaccari — 22.45 Poročila v italijansčini.

Ponedeljek, 17. novembra 1941-XX: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Slovenska glasba, v odmoru ob 8. napoved časa — 8.15 Poročila v italijansčini — 12.15 Na harmoniko igra Avgust Stanko — 12.35 Simfonična glasba — 13 Napoved časa, poročila v italijansčini — 13.20 Filmske melodije, igra orkester pod vodstvom Petralia — 14 Poročila v italijansčini — 14.14 Orkester radia Ljubljane pod vodstvom D. M. Šijanica — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Ljubljanski godalni kvartet — 19 Parlamento Italiano, prof. dr. St. Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Operetna glasba — 20 Napoved časa, poročila v italijansčini — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.30 Simfonični in pevski koncert pod vodstvom La Rosa Parodijs, sopran Ivana Pacetti in tenor Benjamin Gigli — 21.35 Koncert organista prof. Pavla Rančigaja — 21.50 Koncert komornega orkestra pod vodstvom Edvina Fišerja — 22.45 Poročila v italijansčini.

Ljubljanačani!

Vam je posvečena prekrasna povest LEE FATURJEVE

„Ce burja trese cvet“

v kateri je opisano življenje naših znamenitih mož v Ljubljani okoli leta 1800.

Vsa romantika takratnih časov je v tej povesti...

Povest bo izšla v Slovenčevem koledarju in bi v tiskatu knjig »Slovenčeve knjižnice« predstavljala knjigo zase.

Za samo 11 lir boste dobili nadvse bogat almanah, neobhodno potreben v današnjih dneh vsakomur. — Veliki koledar bo verna slika vseh dogajanj v današnjih dneh in bo obsegal 288 strani, velikih skoraj polovico strani »Slovenca«.

Ljubljanačani!

Naročite koledar takoj! Le do 25. t. m. imate še čas! Koledar naročite lahko kar pri naših inkasantih.

Iz Srbije

Slovenske kolonije v Srbiji. V Srbiji je živele že v biv. Jugoslaviji precej Slovencev. Posebno slovenski rudarji so bili povsod zelo čislani in jih je bilo vse polno po srbskih rudnikih. Pa tudi ostali slovenski obrtniki so radi svoje pridnosti, vestnosti in strokovne izobraženosti povsod lahko prišli do zaslužka. Tako je bilo prej. Danes se je število slovenskih družin v Srbiji znatno povečalo. Glavne slovenske kolonije v Srbiji so naslednje: Guča (87 družin, 239 druž. čl.), Krupanj (31 družin, 60 druž. čl.), Osladič pri Valjevu (31 družin, 58 druž. čl.), Varvarin (74 družin, 227 druž. čl.), Oplenec-Topola (30 družin, 63 druž. čl.), Paračin (90 družin, 286 druž. čl.), Pril. Kiseljak (41 družin, 123 druž. čl.), Ub (6 13 družin, 39 druž. čl.), Užička Požega (101 družin, 284 druž. čl.), Preljina (22 družin, 96 druž. čl.), Valjevo (141 družin, 346 druž. čl.), Arilje (30 družin, 78 druž. čl.), Brus (56 družin, 133 druž. čl.), Vencane (9 družin, 28 druž. čl.), Mladenovac (37 družin, 97 druž. čl.), Cuprija in Zaječar (97 družin, 288 druž. čl.), Čačak (103 družin, 308 druž. čl.) Veliko Orašje (88 družin, 236 druž. čl.), Aleksandrovac Zupski (70 družin, 205 druž. čl.) Gornji Milanovac (106 družin, 300 druž. čl.), Veliki Šiljegovac (163 družin, 249 druž. čl.), Rekovac (55 družin, 84 druž. čl.), Kosjerić (26 družin, 75 druž. čl.), Ražanj (20 družin, 79 druž. čl.) Vrnjačka Banja (85 družin, 221 druž. čl.), Užice (23 družin, 37 druž. čl.), Kruševac (101 družina, 307 druž. čl.), Lazarevac (53 družin, 180 druž. čl.), Smederevska Palanka (82 družin, 249 druž. čl.), Jagodina (136 družin, 286 druž. čl.), Zlatibor (12 družin, 27 druž. čl.), Kragujevac (33 družin, 72 druž. čl.), Gruža (43 družin, 127 druž. čl.), Trstenik (44 družin, 86 druž. čl.) in Arandjelovac (19 družin, 40 druž. čl.).

Izšla je

Družinska pratika za leto 1942.

Dobili jo boste za ceno

12—

v Ljudski knjigarni, v trgovini Ničman in v vseh drugih knjigarnah in mnogih trgovinah v Ljubljani in na deželi.

Ker naklada ni velika, sežite takoj po pratiki sv. Družine.

Protimasonska razstava v Belgradu. V prostorih biv. velike Lože »Jugoslavije« v Garašani-novi ulici v Belgradu je bila prejšnji teden protimasonska razstava, ki jo je odprl šef za erbsko državno propagando prejšnji ravnatelj biv. Avale Djordje Perić. Na razstavi so lahko obiskovalci videli vse predmete in orodje, ki so se po službi ževali masoni pri svojih »obredih«. Pravtako so lahko prečitali imena vseh masonov v biv. Jugoslaviji in vseh masonskih lož. Zanimanje za razstavo je bilo zelo veliko ter jo je ogledalo nad 20.000 ljudi. Dvajsetišoč obiskovalcev je dobil kot nagrado lepo volneno odejo in 1 kg masti. V zvezi s to razstavo erbske časopise tudi poroča, da na dvorišču prostorov biv. velike lože stanuje še vedno hišnik te lože, ki pa tekom svoje dvajsetletne službe nikdar ni mogel priti v notranje prostore lože, katere so čistili sami masoni. Zadnji mason, ki jih je očistil, je bil biv. predsednik senata dr. Ljubomir Tomašić.

Srbski vojni ujetniki in general Nedić. »Obnova« objavlja pismo, ki ga je v imenu več srbskih vojni ujetnikov poslal predsedniku erbske vlade vojni ujetnik Vitomir Beljanski. V pismu omenjeni vojni ujetnik pozdravlja akcijo generala Nedića, nato ga pa v imenu ostalih obolevih vojni ujetnikov naproša, da bi pri vodji Reicha izposloval, da bi se smeli vrniti v domovino vsaj obolevi vojni ujetniki.

Odeje za srbske vojne ujetnike v Nemčiji. Nemško vrhovno poveljstvo je dovolilo, da srbske družine lahko svojem vojnem ujetnikom pošljejo v ujetniška taborišča po dve odeji. Po naročilu erbske vlade sprejemajo take pošiljke za vojne ujetnike vse erbske pošte.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste-Zaloška c. 47.

V ponedeljek: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Poizvedovanja

Damski dežnik sem izgubila v sredo zvečer od lirijske do stare cerkve v šiški. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v upravi »Slovenca« v Ljudski tiskarni.

Neznani gospod, ki je neznanemu gospodu na žel. postaji v Stari cerkvi dne 13. t. m. okrog 7 zvečer izročil v začasno varstvo 2 dežnika, naj sporoči svoj naslov upravi »Slovenca«.

Pred tremi dnevi sem izgubil očala boljše vrste od Slajmerjeve ulice, Zalokarjeve, Bohoričeve, do Šmartinske. Pošten najditelj naj jih odda na naslov: Slapar, Šmartinska cesta 8.

Izgubil sem v ponedeljek v mestu črno listnico. Najditelja prosim, da jo odda proti nagradi 100 in gotovini, ki se nahaja v njej, v upravi »Slovenca«.

ZA DRUŽINO IN MLADINO

Nerodna leta

Saj ne vemo prav natančno, v katero starost padejo ta leta. Vsak deček in vsaka deklica pa jih enkrat mora preživeti. In naj bodo razmere, v katerih otroci žive, še tako različne, znaki teh let so pri vseh precej enaki in se menjajo le v toliko, v kolikor nadzira vzgoja to razvojno dobo in se ji posreči obvarovati otroka pred hudimi stranskimi potmi. Morda bi bilo večkrat dobro poklicati ob nastopu te nesrečne dobe zdravnika na pomoč. Vsekakor pa se morajo v teh letih starši in za njimi učitelji z vso silo in skrbjo zavzeti za mladega vročekrvneža.

Pri bistroumnih in živahnih otrokih se zavedanje samega sebe — zakaj to je glavni znak teh let — seveda veliko močneje javlja kot pri bolj tih materinih ljubljenceh ali bolj zadržanih dečkih. Prirodno zmožnost in podedovane lastnosti igrajo pri tem veliko vlogo, vendar pa samo te ne odločajo nadaljnjega otrokovega razvoja. Nerodna leta se pojavijo sama od sebe. Pri rednem šolskem delu jih ni toliko opaziti kot doma, kjer je otrok bolj prost in se lažje kaže takega, kakršen je v resnici. Prav tako tudi učenec, ki je v uku pri kakem mojstru, ne more tako nebrzdano razviti svoje narave. Zato so ta leta učenja za vsakega otroka silnega pomena. Brez tega ni prave življenjske skušnje.

Doma se otrok veliko bolj prosto izživlja kot v šoli. Saj morda hišnega reda tudi doma ne zančuje, vendar pa se nekaj upira v njem, da bi bil vedno pod nadzorstvom. In to nasprotje med voljo otrokovo in voljo vzgojiteljevo navadno uvaja nerodna leta. Najprej se otroci v tej dobi sprejo z ubogljivostjo, nato postanejo glasni, trmast, morda tudi predrzni in domišljivi. Vendar pa je to še le uvod v nerodna leta. Hujše je potem, ko pride do pravega upora. V tej dobi bi otroci najraje hodili povsem svoja pota, ne pa tista, na katera jih navaja skušnja in skrb odraslih. In ta pota vodijo dostikrat daleč stran od prave poti, čisto peljejo celo tik ob prepadu. Mladostna razposajenost se stopnjuje v nerodnost in ta pripelje mladega človeka dostikrat v velike nevarnosti. Kako pogosto pride ob tem do neželjenih prizorov in dogodkov v domači hiši in v šoli, da cele družine propadejo včasih ob nebrzdanem vedenju takega mladega vročekrvneža, ki mu ni mar nobene lepe besede, ne prošnje in ne solz matere in očeta.

Kaj naj storita oče in mati, da preprečita tako nesrečo svojega otroka? Najprej je treba otroku priznati njegove zmožnosti in sposobnosti. To mu sicer okrepi zavest samega sebe, tako obnašanje pa zgradi trden most od staršev do otrok. Otroci bo staršem zaupali in ne bo hodil drugam iskati priznanja, ki ga v teh letih nujno potrebuje. Saj ni treba, da puste otroku, da jim čez glavo zraste; toda napačno postopa, kdor hoče iz svojega otroka potuhnjena vzgojiti. Zato je nujno, da se vsak, ki hoče biti v resnici vzgojitelj, zna živeti v svojega varovanca. Marsikdaj je treba pri tem celo svoja vzgojna načela in mnenja spremeniti; zakaj prav v naši dobi bi bilo najhujše, če bi hoteli vzgajati ljudi po enem in istem kopitu. Otroka je treba poznati in ga vzgojiti tako, kakor to njegovi naravi odgovarja.

Ni se pa treba teh nerodnih let preveč bati in vse slabo pričakovati od njih. Dostikrat so prav ta leta tista, ki dajo otroku podlago za njegovo poznejše krepostno življenje. Mlad človek si zdaj išče svoje vzore. In neprecenljive vrednosti je, če more tudi v svojem vzgojitelju gledati takega vzornega človeka. Voljo, ki je v teh letih v otroku posebej poudarjena, je treba usmeriti v to, da otrok prične samega sebe obvladati. Sele potem moremo reči, da res vzgajamo. Strogost naj se zdaj umakne zavesti odgovornosti, slepa pokorščina prosti odločitvi. V takih urah, tednih in letih postanejo starši svojim otrokom svetovalci in voditelji, otroci med seboj pa vzrastejo v resnične prijatelje. Otroci postane gospodar samega sebe in to je višek vse vzgoje. Iz površnosti privede otroka v globino čustva in od čustva k pameti. To je najlepši sad dobre vzgoje.

V teh letih sta oče in mati tudi dolžna, da svojega otroka uvedeta v družinsko življenje, da mu jasno pokažeta vse skrbi in stiske, v katerih živita oče in mati ter vsa družina in mu pokažeta ves boj za obstanek, ki ga sama bojuje. Tako se bo otrok lažje vdal v to, kar življenje od njega terja, ker bo uvidel, da starši ne zahtevajo žrtve in odpovedi od njega zato, da ga mučijo, ampak ker jim pač življenje to nalaga. Otroci se bo podredili usodi, ne bo pa se ji slepo vdal, ampak ji bo skušal zagospodovati, če je dobro zrnje v njem.

Ženski klobuki teh dni

Vrtovi se praznijo

Prvi znanilec zime, sneg, se nam je že izdatno predstavil. Zima prihaja. Sedaj je tudi čas, da pospravimo z vrta različno zelenjavo in ostale vrtno sadeže.

Na deželi je majhna skrb, kako prezimiti povrtnino. Tu imajo kleti in druge shrambe, kjer ne zmrzuje. V mestih pa je drugače, tu si morajo ljudje pomagati na vse mogoče načine. Najpogostejše priredimo za prezimovališče povrtnine drvnico. Če je drvnica v kleti, se da izborno uporabiti v ta namen. Lahko pa se poslužimo tudi prostora pod stopnicami, veče ali jedilne shrambe. Predpogoji, da nam bo povrtnina dobro prezimila so: primerna toplota (2-6 stopinj C nad ničlo) neprevleka vlaga in zračen prostor.

Korenasto povrtnino, kot korenje, redkev, kolerabo in drugo lahko zložimo v primeren zaboj in vse skupaj zasujemo z mivko. Tudi na kupu se dobro obdrži. Če pa imamo večji prostor na razpolago in tudi več korenast zelenjave, se poslužimo za prezimovanje stožca. V ta namen nasujemo na tla za 4 prste zemlje v krogu. Korenje polagamo sedaj tudi v krogu in sicer tako, da gledajo korenine proti sredi, glave pa za 1 cm iz zemlje. Sedaj zopet nasujemo malo ožji krog prsti, nanj pa polagamo

zopet korenasto povrtnino. To ponavljamo tako dolgo, da dobimo stožec.

Tudi zelje in ohrovt je treba ozimiti. Ti dve vrsti povrtnine, pa zahtevata čim bolj suh in zračen prostor, ker silno radi zginejo. Navadno zelje in ohrovt na vrto porežemo, a bolje je, da oboje populimo. Kapusnice shranjujemo na police v vrste, ali pa jih obesimo pod strop za korenine. Boljše je, da se glava ne dotika glave.

Endivija je tudi važno hranilo in če je le mogoče, je mnogo shranimo. Najprimernejši prostor za endivijo je pač topla greda, ki jo primerno pripravimo za zimo. Če imamo to, se poslužimo drugih prostorov, v katere nanosimo prsti, vanjo pa zasipamo vrsto za vrsto endivij.

Za prezimovanje je zelo važno, da shranjujemo zelenjavo v suhem vremenu, in sicer, če je mogoče v opoldanskih urah, ko se je rosa že posušila. Čim manj vlažno zelenjavo bomo nabrali za prezimovanje, tem bolje se nam bo ohranila. Pa še nekaj je zelo važno. Povrtnina mora biti primerno zrela. Če shranjujemo že močno zrelo, nam bo ta v shrambi kmalu zgnila. Tudi premlade in še nerazvite rastline niso za shranjevanje. Zato, če je le mogoče, prezimimo mlado, a že dovolj razvito povrtnino.

Prezimovališče pa moramo redno pregledati. To storimo vsakih 14 dni, a če je potrebno tudi vsak teden. Tedaj odstranimo vse nagnite dele in liste, oberemo vse ovele in odpadle rastlinske dele. Če nam dopušča vreme, prezimovališče se prezračimo. Sploh pa moramo skrbeti, da vlada v prostoru, kjer vzimujemo, čim večja snaga. Zato je treba vse, kar smo obrali od rastlin, takoj odstraniti. Preko zime moramo skrbeti za primerno in čim stalnejšo toploto, ker hitro menjavanje toplote silno škodi rastlinam. Jasno je, da rastline v prezimovališču ne smejo nikdar zmrzniti. Če pa se nam je že to primerilo, moramo povrtnino čim počasneje odtajati. To izvedemo tako, da postavimo v prostor, a precej daleč od rastlin, najpogostej en razbeljen kamen, kasneje pa več, da dosežemo temperaturo +1 do 2 stopinj Celzija.

Kadar povrtnino rabimo, jo jemljemo iz shrambe. Vendar poberemo najprej že zrelo, ker nam bo ta hitreje zgnila, dočim manj zrela lažje počaka. V isti shrambi pa nikdar ne hranimo težkih in dišečih olj, petroleja, firneža ali raznih drugih močno dišečih snovi ali jedi, ker se povrtnina kaj kmalu navzame tujega duha.

Samokres

Kadarkoli je Štefan našel kak prazen naboj na vojaškem vežbališču, kjer je poleti pasal ovce, ga je koj vtaknil v žep in ga nesel domov. Ljudi nakupil si jih je prilično število in jih je shranil. Če ga je kdo vprašal, počemu da mu bodo ti naboji, ga je kratko zavrnil: »Potrebujem jih!« in — pika. Jeseni pa, ko so sekal po gozdovih, si je Štefan izbral grčav les, odsekal ga je in položil na stran. Ko so prišli mrzli dnevi, je spremenil svojo kolibo v eno samo delavnico. Krog klopi si je vse lepo razporedil in uredil in se je spravil na delo. Nепrestano je delal, se potil in mučil. Naredil si je ročne sani, popravil trinožne stolčke, postoril je še to in ono, a predvsem ni pozabil na prazne stročnice od nabojev. Izmed odbranega, grčavega lesa si je izbral najboljšega. Na eni strani ga je odsekal, na drugi ga je pustil nekaj za ročaj, deblo pa je skrajšal na potrebno dolžino, ga izdolbel, potisnil v votlino naboj in ga prevezal z žico. No, pa je imel samokres! Komaj si ga je bil izgotovil, je prišel k njemu tovariš, ki ga je zaprosil za samokres. Štefan je naredil še en samokres in potem je

napravil še za druge tovariše po enega, jih lepo prodal in preden je bil božič, je komaj še njemu ostal eden.

Nekoč ga je videl ded, kako prevezuje samokres, in ga je vprašal, kaj da mu bo?

»Ah, ded, zakaj se vprašaš?« se je začudil Štefan. »Saj veš, da se bliža božič in da se veseli ves svet, ker se rodi božje Dete. In da takrat streljajo in pokajo vso noč in da bom streljal zdaj tudi jaz, pa s svojim orožjem, ki sem si ga sam napravil! To pomisli!«

»Toda — ali ne veš, da je to nevarna igra?« Lahko se razpoči in te — kar Bog varuj! — prav hudo rani. Pa — če že ravno hočeš streljati, ti bom pa kupil moznar!«

»To je nevarno, to, dedek! Pa če bi jaz samokres močno napolnil, ne rečem, toda jaz že vem, kaj delam!«

»Že, že; toda samokres je zmeraj nevarna reč,« ga je posvaril starček.

»Le nič ne skrbi,« mu je dejal Štefan pokroviteljsko in se je še bolj poglubil v svoje delo.

Zapadel je sneg in je zametel vso vas. Otroci so se radovali na sankališčih in se hkrati veselili božiča.

»Ali bomo streljali! Da bi že vendar bil božič!« so vzklikali drug za drugim. Štefan pa je dejal:

»Jaz sem najboljši strelec. Vsi se lahko skrijete pred menoj. Boste že videli!«

Nastopilo je božično jutro.

»Moj samokres strelja bolje kot kak top,« se je pohvalil Štefan. »Boste videli popoldne, ko ga bom do dobra napolnil.«

Po kosilu je zares napolnil samokres, kot ga ni bil še nikoli: najprej smodnik v naboj, pa malo papirja, pa nekaj prsti in spet papirja in prsti — prav do vrha.

»Zdaj boste pa videli, kaj je samokres in se boste kar umaknili s svojim. Dajte mi prostor in božite od mene,« se je hvalisal Štefan.

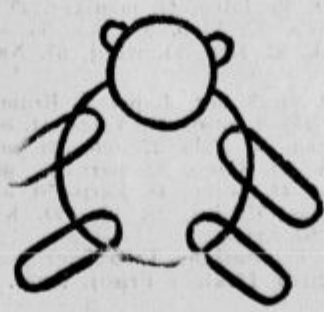
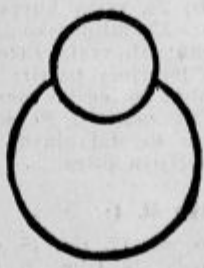
Nato je z levico čvrsto prijel za samokres in je iztegnil roko daleč od sebe. Glavo je nagnil malo na desno. V desnici je imel dolgo vrstico prižigalke in je zapalil samokres, kakor se zapali starinski top.

Plamen je šnil kvišku, smodnik je zadisal, samokres je počil na vso moč. Štefan je zavpil: »Joje! in se je zgrudil v oblak dima. Tovariši so brž prihiti. Na mak so se ljudje zbrali krog njega.

»Kaj je? Ali je živ?« so izpraševali.

»Živ je, a tako se je prestrašil, da je ome-

Za mlade risarje

dle,« sta odgovorila dva fanta, ki sta ga dvignila, in dostavila: »Dajte brž vode!«

Komaj so ga spravili k sebi. Tedajci je prišla njegova mati.

Ko mu je pogledala v obraz, ki je bil blede ko zid in ves okrvavljen, roke pa so bile v ranah, je vsa vzdrgetala in toliko, da ni omahala na tla.

»Jo, umrl mi bo! Oslepel mi bo in vse življenje bo pohabljen!« se ji je izvil iz dna srca.

Umili so ga. Imel je presekano obrv in trije prsti na roki so mu bili odrgani.

»Hvala Bogu, samo da ni brez oči,« je hvaliležno zavdihnila mati in se pomirila.

Ta dogodek je vsej vasi pokvaril praznike, a Štefan je imel obvezano glavo in roko. Od tega dne dalje pa taki samokresi niso več v navadi v naši vasi. Štefan se pa na kak prazen naboj ne vežbališču še ozrl ni več.

Mačka in miške

V neki hiši je bilo mnogo mišk. To je zavaljal maček, naselil se je tjakaj in začel je miške po vrsti loviti in golitati. Miške so se začele bolj in bolj skrivati in sicer tako, da so lahko zašlele še tako pritajene mačkove stopinje. Maček ni mogel nič več do njih in zato si je dejal, da bo treba miške kako premotiti. Zato se je vzpel na klin, se ondi obesil in se je naredil, ko da je mrtev. Ko je to zagledala ena od mišk, je rekla:

»Ej, ti naš ljubi maček, čeprav bi se spremenil v klobaso, ne bi prišle k tebi!«

»Kakšna vročina je bila v Afriki, ko sem bil tam! Če verjamete ali ne; če bi ne bili kokošim obesili krog vratu vrečice z ledom, bi bile nešle v trdo kuhana jajca!«

»Lahko vam dam prav zanimivo knjigo, go-spodična, le da je precej težka.«

»O, nič za to! Bom pa slugo poslala ponjo!«

Mišek in Netopir

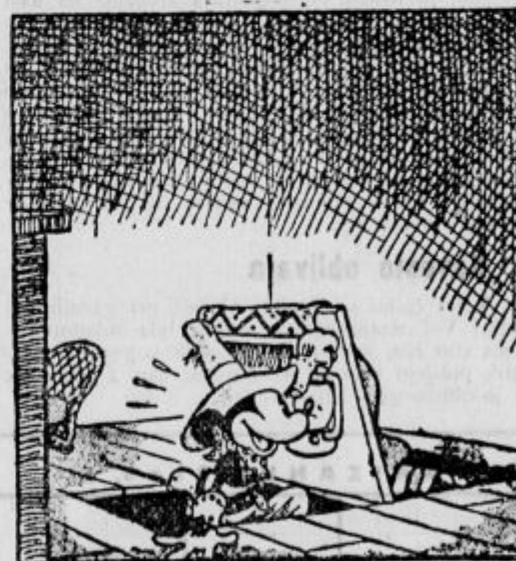
IX.

Mišek je v zagati.

Na dnu temnega hodnika je Mišek držal laterno daleč pred seboj, da si je svetil in je vedel kam postavljal noge.

»Izvrstno je tole, da sem našel ta skriti hodnik,« je pomislil ves zadovoljen, »Vodi pa prav pod hlevom gospoda Lisjaka, ali bolje Netopirja. Bog ve, kam vodi! Pa bom to takoj dognal.«

Čez nekaj časa je našel stopnice in ko je šel po njih navzgor, je videl pokrov, ki je skozi njega prišel človek v sobo, bržkone v sobo Lisjakovo.

Dotlej je šlo vse po sreči.

Kar je bilo treba najprej dognati, je bilo to, da bi našel resničen dokaz, da sta Lisjak in Netopir ena in ista oseba. Mišek se je ozrl krog sebe, iskajoč svojo zvezdo sreče.

Bum-bum-bum!

Slišati so bili težki koraki. Mišek se je zdrnil. Nekdo se je bližal... nekdo, ki se je o njem dozdevalo, da ga prav nič ne skrbi, da bi ga kdo slišal, sicer ne bi bil tako štorčljaj in topotal z nogami.

Mišek si je moral poiskati skrivališče, saj ga ni smel tu nihče zalotiti.

Človeku ni dobro samemu biti...

**Zgodbe o samcih v starih in novih časih - Kdor se ne oženi, naj se izseli
Mnogi hočejo najprej uživati, pozneje pa so za zakon nesposobni - Abesinke
jo vedo samcem najbolj podkuriti**

V družbi često radi govorimo o samcih, zlasti o starih. Navadno so pusti, mrki, osorni in se ogibljuje ljudi. Roko na srce, samci! Je li to res? Včasih bo malo kar držalo. Samci živijo na zunaj res ugodnejše, brezkrbnejše in na videz bolj veselo, kakor oženjen človek, končno pa mora vendarle spoznati, da je tako življenje prazno in brez cilja. Izjema je seveda pri tistih, ki so se iz višjih razlogov odtegnili ugodnostim družinskega življenja. Na splošnem pa spada v življenje vsakega moškega žena in zarod. Potem ostanejo moški v duši večno mladi in niso osamljeni na stara leta. In osamljenost je tista, ki dela iz samcev čudake.

Samci v starih časih

Od kar vlada v življenju nek red, so se ljudje, zlasti žene, vedno zanimali za samce. Če listamo po knjigi zgodovine, najdemo povsod za samce neugodne stvari. Tako so na primer nemški zakoni med petnajstim in osemnajstim stoletjem določali, da starejši samci — »starejši« — so bili tisti, ki po 50 letih, 3 mesecih in treh dneh niso bili poročeni — v oporoki niso smeli prostovoljno razpolagati s svojim imetjem. Vse njihovo imetje razen fidejkomisov je po njihovi smrti pripadlo državi.

Zakonodajci šestnajstega stoletja so bili posebej strogi do samcev, ki se v nasprotju z božjo postavo protivijo zakonski zvezi in so jih smatrali za nečastne ter za ljudi defektne morale.

Podobni zakoni so bili tudi v drugih državah. Prednjačila je Kanada, ko je bila še francoska kolonija. Ljudje XIV. je izdal za Kanado zakon, po katerem je zgubil vsak moški, ki se v določnem času ni oženil, pravico do lova, ribolova in trgovine. Taki nesrečniki so se morali izseliti.

Ženske najdejo zdravilo...

Se slabša je predla samcem konec prejšnjega stoletja v ameriški državi Oregon. Tam je bilo celokupno prebivalstvo tako neprijazno do samcev, da jim je bilo življenje dejanski nemogoče. Trdovrtnim samcem so sosedje ponudili odvajali živino ter jim pustili njive. Kljub temu se je leta 1895 združilo sedemnajst samcev in se naselilo blizu Deadwood Creeka. Bili so krepki in odločni fantje, ki se niso pustili motiti in so bili vedno pripravljeni z orožjem v roki braniti svojo svobodo. Ženske so našle tudi zanje zdravilo. V oregonskem parlamentu so predložile predlog: »Vsak neoženjen moški, ki se naseli v državi Oregon, se mora v treh letih poročiti. Kdor se po preteku treh let ne bi oženil, naj se izžene iz države, če se temu protivi, pa naj bo obesen!«

Navzlic ogorčenim protestom samcev je bil zakon sprejet in trdnjava samcev v Deadwood Creeku je bila razbita. Petorica samcev se je takoj izselila, desetorica se je poročila, šestnajsti se je oženil zadnji dan pred potekom triletnega roka, sedemnajsti pa so napodili čez mejo.

Tudi stari Rim je imel zakone proti samcem. Zakon po imenu »lex Fabia-Poppea« je določal, da mora biti vsak 25 letni moški oženjen, oziroma vsaka 20 letna mladenka poročena. Samcem je omejena pravica razpolaganja z imovino, izključeni so iz državnih služb in celo v cirkusih ter gledališčih je bilo zanje določeno najzadnje mesto.

Samski davek

V državi Čile morajo odrasli samci plačati vsako leto 1% letnih dohodkov kot samski davek. Podobne zakone imajo tudi mnoge druge države. Davek na samce so hoteli uvesti tudi v Zed-

Sončna toplota

Ce bi naenkrat zmanjkalo sonca — ako bi na primer zaradi kake vseмирske nesreče ugasnilo, bi takoj prenehali vsi pogoji za življenje na naši zemlji. Razen tega bi zavladala na zemlji popolna tema, ker bi tudi mesec, ki ima svetlobo od sonca, ne svetil več. Toplota bi padla tako globoko, da bi poginila vsa živa bitja, tudi tista, ki prenesejo velik mraz. Toplota, ki znaša na zemlji povprečno 11 stopinj nad ničlo, če bi hoteli nadomestiti toploto, prihajajočo od sonca, bi morali na vsakem kvadratnem metru pokuriti sedem in pol vagonov premoga v eni uri.

Nevesto obljavajo

Kako čudni so ženitni običaji pri raznih narodih! Vsi imajo namen, da bi bila mladoporočnica čim bolj srečna. Pri Huculih v goratih Karpatih polijejo nevesto na poročni dan z vodo, da bi jo obljala sreča kakor voda.

njenih državah. Predlog pa je bil v senatu odklonjen iz razloga, da samci povečini niso samci iz prepričanja in trme, ampak zaradi pomanjkanja eksistence, iz zdravstvenih ali iz drugih razlogov. Bog ve, če je pri večini samcev to res poglavitni vzrok. Kake izgovore ti vse iznajdejo! Najprej se morajo malo razgledati po življenju, morajo do dna izpiti »kelih življenja« in prostosti, ko ta čas mine, pa so vedno bolj izbiri in se končno ne morejo več odločiti.

Lov na samce

Duhovit način »lova« na samce imajo dekleta plemena Gala v južni Abesiniji. Če je v bližini kak samci, ki okleva z ženitvijo in ne prosi za roko dekleta, kateremu ugaja, ti pride dekleta ponoči čez njegov plot in se vleže na prag pred njegovo kolibo, kjer ostane do jutra. Mladenič, katerega je tako počastila z obiskom, jo hoče nočes, mora vzeti. Previdni samci si postavljajo okrog hiše več metrov visok plot, kar pa jim ne pomaga

kdo ve kaj. Če se neka ženska odloči, da na vsak način hoče dobiti kakega moškega, navadno uspe, pa naj bo v Afriki ali v Evropi.

Dvanajst trmastih samcev se oženi

Nek duhovit odvetnik je stavil, da bo v enem letu spravil vsaj dvanajst trmastih samcev v zakonski jarem. Priredil je svečanost na svojem razkošnem domu in je povabil tudi dvajset uglednih samcev in prav toliko bogatih lepih neomoženih dam. Ko se je družba razgibala in se do dobra spoznala, je predlagal odvetnik sledeče: samci naj si izberejo predsednika. Ta se mora slovesno obvezati, da bo strogo molčal o vseh tajnah, ki mu bodo zaupane. Vsak gospod in vsaka neomožena dama naj napiše potem na kosček papirja najprej svoje ime, pod njim pa ime tistega gospoda, ki bi ga bila pripravljena vzeti za moža. Nato naj ga izroči predsedniku. Isto naj torej tudi gospodje. Če se pokaže, da sta v družbi dva, ki sta se pripravljena vzeti, naj jima predsednik to tajno sporoči, o ostalih željah pa naj strogo molči. Predlog je bil sprejet. Posledica je bila ta, da se je čez leto dni dvanajst gospodov in gospa res poročilo.

Ta način je bil torej vsaj uspešen, če že ne izviren. Tudi pri nas se najdejo zakrknjeni samci. Morda jim včasih le pride pred oči, kako se vedno velja stara resnica, da »človeku ni dobro samemu biti«.

Afganistan

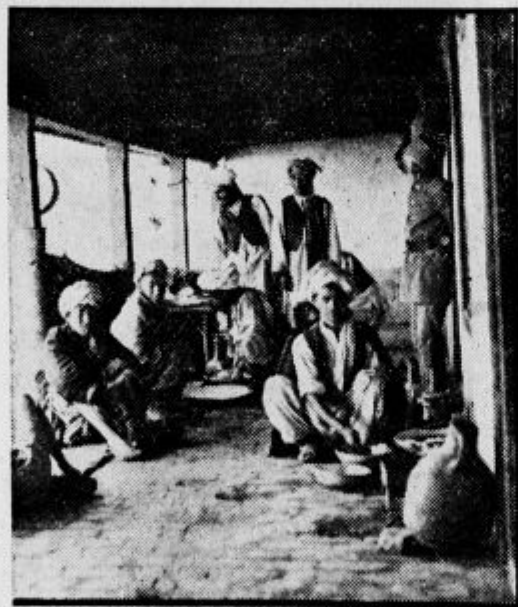
Afganistan je majhna, dvanajst milijonov prebivalcev broječa država med velikanskima kolasoma Sovjetske Rusije in Indije kakor »zrna med mlinskima kamnom«. V zgodovini se je že večkrat zdelo, da jo bo najmanjši premik teh kamnov popolnoma zmel. V Afganistanu živi več različ-

močnih sovražnikov. V zgodovini je bil Afganistan vedno »état tampon« med Rusijo in angleško Indijo. Tri četrtine dežele pokriva gorovje. Skozi Afganistan se vleče 6000 metrov visoki Hindukuh. Reke Amu, Murgab, Balh, Haš, Rud, Hilmen in Kabul, ki se vijejo v gorskih soteskah, imajo malo

Ena izmed številnih afganistanskih karavan, ki po več dni potujejo preko hribov in dolin.

nih plemen, ki pa so vsa Mohamedove vere. Ta je najtrdnjša vez med njimi. Bojevitost afganistanskega plemena ljubijo svobodo in so že večkrat obranila svojo gorato domovino pred napadi nad-

Kaznjenci delajo lonce. V lončarstvu so Afganistanci veliki umetniki. Delajo lonce, skleda in vrče vseh vrst, lepo okrašene in krasno izdelane. Na primitiven način pridobivajo krasen lošč iz kamenja.

vode. Samo reka Hilmen je plovna. V Afganistanu je zastopan skoraj ves evropski in ves azijski rastlinski svet.

Gospodarska rasa med Afganistanci so Afgani. Govore afganski jezik, druga plemena pa ponajveč perzijskega. Samo v rodovitnih dolinah so ljudje stalno naseljeni, gorska plemena pa žive več ali manj nomadsko življenje.

Prej je vodila skozi Afganistan najvažnejša trgovska pot med Indijo in Evropo, ki pa je v zadnjem času, ko je v Evropi vojna, izgubila mnogo na svojem pomenu. Prave industrije je v Afganistanu zelo malo. Poljedelstva je nekaj, znatnejša je živinoreja. Najrazvitejši sta ovčereja in kozjereja. Afganistanci izvažajo kožo, krzna, dragocene kamne, začimbe nekaj zelenjave in sadja. Najbolj razvito je lončarstvo in preprogarstvo, ki sta pravi afganistanski narodni obrti. Ti obrti sta zelo razviti, izpopolnjeni in sta dosegli v svetu že velik ugled.

Promet opravljajo v goratih afganistanskih predelih še vedno kamele. Ker so gorski kraji zelo

Pokrajina rdečih konglomeratov med Garmabono in Larom.

redko naseljeni, so ob karavanskih poteh postavljene posebne postaje za karavane, kjer se živili odpočijejo in nahranijo in se vodniki preskrbijo z najnujnejšimi potrebščinami in najdejo v njih zaščito pred roparji in vedrilo v njih med dežjem. Afganistanska mesta in vasi eličijo majhnim trdnjavam.

Grob brez mrliča

Mlad podjeten mož iz Budimpešte, ki je izdajal vedno več denarja in iz dneva v dan vedno bolj lezel v dolgovce, se nikakor ni mogel otresti nadležnih upnikov. Povsod so ga zasledovali. Mož je nekega dne dal natisniti lastno osmrtnico in jo poslal vsem upnikom. Ponoči je šel na pokopališče, skopal grob in postavil nanj priprosto križ. Ko je drugo jutro grob presenečen našel svez grob, za katerega ni nič vedel in tudi ni bil nikjer registriran, se je obrnil na policijo. Policija je dala grob odpreti in je ugotovila, da je prazen. Kmalu je rešila uganko o prevejanem dolžniku, ki je moral začeti »novo življenje« v ječi.

Relativno

Gospodična Branka je bila pri zdravniku. Pri- tožuje se nad srcem, ki ji nagaja. Zdravnik jo vpraša: »Ali vam pri plesu srce bije?« Branka: »Odvisno je od tega, s kom plešem.«

Afriški »babilonski stolpi«

Spomin na babilonski stolp nam ni ohranjen samo iz svetlega pisma, marveč živi med mnogimi starimi poganskimi plemeni. Prebivalci vseh pet celin so stremeli, da bi se čim bolj približali najvišjemu bitju, h kateremu so molili, mu zaupali največje tajne in trepetali pred njim. Drugi so ga zopet hoteli premagati.

Spomin na babilonski stolp je še živo ohranjen med mnogimi afriškimi rodovi. Leo Frobenius piše o takem črnem babilonskem stolpu. Nekaj podobnega poroča tudi francoski raziskovalec E. Jacotet. Črnci plemena Houyi pripovedujejo sledečo legendo. Ko se je najvišji bog Niamba po pajčevini povzpel v nebo, je rekel ljudem: Pojdite za menoj! Ljudje pa so se bali in molili: Ubij nas, Niamba! Da bi prišli do njega, so zabili v zemljo debele stebre, na te pa navezali druge in tako naprej in so postavili visok stolp. Vedno više so se vzpenjali, toda preden so prišli do nebes, se je stolp podrl in pokopal ljudi pod seboj. Tako je bila uslišana njihova molitev preden so pričakovali.

Druga zgodba: Wkahuve črnci so hoteli nekoč doseči luno. Nanosili so velikanske kupe lesa in ga nalagali na velik kup. Kup je raste in raste, nazadnje pa se je podrl. Padli so tudi ljudje in se ubili. Pozneje so poskušali doseči luno še drugi, pa tudi zaman. Morali so opustiti svojo misel in ostati na zemlji.

Pri kraju Vasu v Vzhodni Afriki so hoteli ljudje nekoč zavladati nad Bogom. Postavili so visok stolp. Bog Kiambi pa je spoznal njihovo nakano, poslal na zemljo potres in stolp se je podrl...

Sraka lahko živi 8400 m visoko

Nam, ki živimo le nekaj stotin metrov nad morskovo višino, se čudno zdi, da žive nekateri ljudje 3000 metrov visoko. V Južni Ameriki je več velikih mest v različni legi med 300 in 4000 metrov. Tudi v nekaterih krajih v Aziji, kakor v Tibetu ali pa v Abesiniji imajo ljudje bivališča in mesta visoko v gorah ali na gorskih planotah.

Zivali in ptice pa so naseljene še višje, kakor človek. Zivali, živeče visoko v gorah, imajo tople kožuhe. Zajca najdemo do 5000 metrov visoko; seveda ima debelejšo krzno kakor naš zajec. Tudi divji prešič lahko živi v takih višinah. Najvišje se povzpno ptice. Orli in vrani so naseljeni do 7000 metrov visoko. Rekord doseže neka gorska vrsta srake, ki vzdrži na višini do 8400 metrov. Tam žive tudi neki gorski črvi, s katerimi se sraka hrani. Orli in druge planinske roparice si hodijo iskat hrano v doline.

Redek rekorder

Francoz Redmond lahko mirno spi in mu ni treba biti nič v skrbeh, da bi mu kdo odnesel svetovni rekord. Njegove »dimenzije« so: 2,88 m okoli pasu, 2,15 m okoli prsi, 0,98 m okoli stegna. Tehta 303 kilograme.

Namišljeni bolnik

»Pri mnogih boleznih ozdravljenje ni odvisno samo od zdravlil, ampak od bolnika samega, oziroma od njegove želje in volje po ozdravljenju. Ljudje živijo v vztrajne volje navadno lažje in prej ozdravijo, kakor mehkužneži, ki se popolnoma prepuste boleznim in si mislijo, da bo takoj po njih in vsak čas pričakujejo konca. Kam vodi taka miselnost, nam lepo pokaže primer, ki se je pred leti dogodil v Ameriki. Nek trgovec je mislil, da se je zastrupil s pokvarjenimi klobasami, ker so se zastrupili nekateri njegovi sosedje, ki so kupovali klobase pri istem mesarju. Zdravnik ga je preiskal in je ugotovil, da ni zastrupljen. Mož je bil popolnoma zdrav, pa tega ni mogel verjeti. Posledica ni izostala. Zaradi strašne domišljije, so se kmalu prikazali na njem vsi znaki hudega zastrupljenja in mož je nazadnje umrl. Najhujši bolnik je res namišljeni bolnik.

Na napačni naslov

Na oglu je stal prodajalec časopisov. Videti je bil zelo potr in slabe volje. K njemu je pristopil mož, ki je žel uspehe v življenju in mu je rekel: »Ne klonite! Mene pogledite. Tudi jaz sem bil pred osmimi leti prodajalec časopisov, sedaj pa sem generalni ravnatelj!«

»Povejte to zgodbo mlekarici,« mu odvrne prodajalec časopisov, »meni nič ne koristi; pred osmimi leti sem bil jaz generalni ravnatelj.«

Za židano voljo

Upnik

Učitelj vpraša učenca, naj mu pove kdo je upnik. Učenec mu odgovori: »Upnik je človek, kateremu moramo vedno reči, da ata ni doma.«

Strah

Sodnik (žeparju, ki mu je hotel malo pomagati, ker je mislil, da še ni čisto nepopravljiv): Med krajo ste vendar občutili neko tesnobo. Ko ste vlekli gospodu denarnico iz žepa, ste čutili v srcu nek strah, kajne?

Žepar: »Da, gospod sodnik, bal sem se, da bi denarnica ne bila prazna.«

Varno je varno

Žena: »Kuharica je zopet zbolela in bom morala danes jaz kuhati. Kaj naj ti skuham za kosilo?«

Mož: »Joj, joj... sardine, salamo in sir.«

KRIZANKA štev. 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													
31													
32													
33													
34													
35													
36													
37													
38													
39													
40													
41													
42													
43													
44													
45													
46													
47													
48													
49													
50													
51													
52													
53													
54													
55													

Vodoravno: 1. tekočina, ki jo vbrizgavajo zoper razne bolezni; 6. egiptovska sveta žival; 10. livada, travnik, kraj pri Ljubljani; 15. morsko obrežje; 16. upanje; 17. umeten človek; 18. vrsta masčobe; 19. toplotna sprememba; 20. kraj pod Fruško goro; 21. del obraza; 22. vrsta masne zemlje; 24. sodobni slovenski pesnik; 25. lesena stavba, baraka; 27. ribiška potrebščina; 28. strup v tobaku; 29. svetopisemska oseba; 30. sestavina mleka, češki skladatelj; 33. slovenski izraz, železnik; 40. domača žival; 41. črnomorski pristanišče; 42. pomirjevalno sredstvo; 43. leposlovna oblika; 44. tovarniška znamka ur; 46. južnoameriško prestolno mesto; 47. del telesa; 49. poslanec, glasnik; 50. gospodski strežaj; 51. mohamedanski bog; 52. drevo-

red, nasad; 53. švicarsko letovišče; 54. žensko krstno ime; 55. slovenski književnik, vrh na Stajerskem.

Navpično: 1. dalmatinsko mesto; 2. oseba iz Don Carlosa; 3. posmrtno bivališče; 4. nemško mesto; 5. francoski revolucionar; 6. zgodovinski zapiski; 7. istrski kraj; 8. leposlovna oblika; 9. gospodarska soba; 10. truma, gruča; 11. termin; 12. finski pristanišče; 13. natak; 14. del Grčije; 23. slonov zob; 24. vrsta kurjave; 26. zadnjindijska država; 27. mlinarska potrebščina; 30. draga tkanina; 31. vrsta žuželk; 32. kontinent, celina; 33. potujoči pastir; 34. belgrajski hrib; 35. obramba; 36. češko mesto; 37. slovenski književnik; 38. zamisel; 39. kartasti izraz; 43. del obraza; 46. del glave; 48. italijansko mesto; 49. grabežljiva ptica.

Rešitev križanke št. 4:

Vodoravno: 15. eter, 16. re, 17. tla, 18. odsev, 20. žar, 22. Tula, 23. osla, 24. Ulm, 26. nit, 28. smeh, 30. Togo, 32. Pia, 34. Aden, 35. Ema, 37. Ala, 38. žanj, 40. Jalen, 41. maniker, 43. aj, 47. oko, 49. Ga-Pa, 52. klop, 53. Ika, 56. sak, 58. Izak, 60. Sirk, 62. Krn, 64. iridij, 65. Nace, 66. Oran.

Navpično: 2. rt, 3. oer, 4. prt, 5. Brumen, 6. relé, 7. eta, 8. zlo, 9. zasol, 10. Volga, 11. oda, 12. NSU, 13. celina, 21. Aida, 27. telo, 28. sneg, 29. ha, 30. tank, 31. Ozep, 32. pari, 36. mm, 42. AA, 43. Ilica, 44. korec, 48. karp, 50. azil, 51. Pajk, 54. Kras, 57. kis, 58. ide, 59. Kne, 60. sad, 61. kor, 62. kri.

V obrobni kvadrati: Trop brez zvoncev, Marianna Sirca, Dekle s Prisoj, Anže.

Najvišje cene

na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru s zastopnicami in zastopniki konsumentov, prodajalcev in pridelovalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani tudi za prihodnji teden ter jih je ta odobril.

Z odlokom VII/2 št. 1319/41 Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 17. novembra jutraj do nedelje 23. novembra zvečer.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.30 L; zelinate glave na drobno izpod 10 kg 0.60 L; zelinate glave na debelo 0.50 L; kislje zelje zeljarjev z obrtnim listom — na drobno 2.50 L; kmečko kislje zelje na drobno 2 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.70 L; repa na debelo 0.50 L; kislja repa 2 L; rdeče zelje 1 L; ohrovt 1 L; cvetlača 3.20 L; brstni ohrovt 5 L; koleraba 1 L; debela koleraba do 4 komade na kilogram 2 L; rumena koleraba 0.50 L; rdeča pesa 1.75 L; rdeči korenček brez zelenjave 2.50 L; rumeno korenje 0.50 L; šopek zelenjave za juho s korenčkom 0.20 L; peteršilj 2.50 L; por 3 L; zelena 2.40 L; črna redkev 1.20 L; osnateni hren 3 L; domača čebula 2 L; šalota 2 L; česen 25 glav na kilogram, 4 L; otrebljena endivija 3 L; veliki otrebljeni motovilci 6 L; mali otrebljeni motovilci 8 L; mehka špinata 2.50 L; trda špinata 1.50 L; liter suhih bezgovih jagod 3 L; liter šipka 2 L; kilogram letošnjega suhega lipo-vega cvetja 20 L; domača žlahtna namizna jabolka 3.40 L; domača jabolka 1. vrste 3 L; domača jabolka II. vrste 2 L; nagnata, obtočena in črvena jabolka za vkuhanje 1.50 L; domače hruške od 2 do 4 L; domače kutine 3 L; žlahtno domače grozdje 4.50 L; domače grozdje samorodno (izabla, šmarnica) 3 L; domači kostanj 3 L. Gobe: a) rumeni in rjavi ježek, štorovke liter 1 L; b) liter lisič in večjih zimskih kolobarnic (mraznic, sivk) 1.50 L; c) liter sirovk, možkov (jelenovca jezika), žemljavca, ovčjega vimeca 2 L; d) liter malih sivk za vkuhanje (mraznic) 2.50 L; e) kilogram mladih čebularjev ali maslenk 3 L; f) kilogram jurčkov z zaprtim klobukom 10 L; g) kilogram jurčkov z odprtim klobukom 6 L. Kunci žive teže 10 Lir.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 5 na rdečem papirju, ki je stopil v veljavo v soboto 15. novembra t. l.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu. Gospodinjje bodo opazile nekaj zvišane cene za ohrovt, debele kolerabo, ki je gre po 4 komade na kilogram, za rdečo pesa in tudi za kislje zelje ki ga bodo sloviti ljubljanski zeljarji smeli odsej prodajati po 2.50 L kilogram, kmečkemu zelju pa je najvišja dopustna cena na drobno 2 L. Pomisliti moramo, da naši zeljarji plačujejo davek od svoje obrti in seveda morajo plačati tudi trošarino za zelinate glave, ki so jih letos morali kupovati po vsej pokrajini in prav drago plačevati. Tisti kraji, od koder so ljubljanski zeljarji prejšnja leta dobivali največ zelnatih glav, so sedaj nedosegljivi, a v naši pokrajini sami imamo letos tudi mnogo več konsumentov, poleg vsega tega je bilo pa tudi precej zelnatih glav izvoženih. Zato je cena zelnatih glav pri kmetu precej poskočila ter so zastopniki in zastopnice konsumentov morali upoštevati vsestransko pretehtano kalkulacijo domačih zeljarjev, da bi po dosednji ceni kislje zelje morali prodajati z izgubo. V popolnem sporazumu predstavnikov konsumentov in zastopnic ženskih organizacij je bila zato cena kislemu zelju, ki ga nam tako odlično pripravljajo naši zeljarji, da ga tudi po največjih hotelih inozemstva cenijo za delikateso, zvišana na 2.50 L. Vendar so se pa ljubljanski zeljarji, ki imajo obrtni list, zavezali, da bodo po tej ceni prodajali kislje zelje svojega izdelka tja do majnika ter ga vso zimo ne bodo smeli podražiti. Pohvalno moramo priznati, da so zastopniki zeljarjev pri vseh sejah pokazali veliko razumevanje za sedanje težke razmere manj premožnih slojev, ki sta jim krompir in kislje zelje glavna hrana, zato so bili pa tudi sedaj prav skromni pri svoji želji ter so zvišali ceno svojemu kislemu zelju samo toliko, da jim ni treba ustaviti obratov. Res podražitev niso krivi zeljarji, temveč samo znatno manjšo množino in višja cena zelnatih glav. Obenem pa naši dobro poučeni in previdni zeljarji prebivalstvu prav toplo priporočajo, naj se čimprej založi s kislim zeljem, ker bi ga ugodno primanjlovali. Seveda pa opozarjamo ljubljance, naj vsaka družina sama pripravi čim več kislega zelja in repe ter sploh čim največ najrazličnejših shranokov za zimo.

Ceno domačega krompirja na 1.30 L je določil Visoki Komisarati že 11. novembra s svojim cenikom za zelenjavo in sadje št. 5, ki je stopil v veljavo že v soboto 15. novembra. Po tem ceniku domači krompir pri kmetu ne sme biti dražji od 1 L, pač pa je semenski krompir pri kmetu po 1.30 L, zgodnji holandski »bintje« pa po 1.50 L, vendar bomo pa ta krompir na trgu kupovali samo za seme. Ker je v ceniku za uvoženo zelenjavo in sadje št. 5 določena najvišja cena za fino uvoženo zeleno samo na 2.40 L, je razumljivo, da je domači zeleni tudi znižana cena od 2.50 L na 2.40 L.

Iz Vrhniške

Danes ob 3 popoldne gostuje v »Prosvetnem domu« Narodno gledališče iz Ljubljane z zabavno in priskrbeno komedijo »Pesem s cestec«. Igrajo: Mira Danilova, Kraljeva, Košič, Košuta, Nakrst, Rasberger in Venišnik. Opozarjamo in priporočamo to gostovanje narodnega gledališča.

Iz Novega mesta

V torek, 18. novembra, gostuje v »Prosvetnem domu« Narodno gledališče iz Ljubljane »Srečkovo priskrbeno komedijo« »Pesem s cestec« in sicer ob 3 popoldne in ob 6.15 zvečer. Na nedolžno in preprosto igro, v kateri se prepleta pot s smehom treh poblebnih cestnih muzikantov, prav posebej opozarjamo.

Sahara narašča

Zaradi močnih vetrov osvaja puščava Sahara vsako leto nekaj kvadratnih kilometrov rodovitne zemlje. Veter preplavlja e peskom in jo spremeni v pustnjo. Če ne bodo s pogodovanjem zastavili prodiranja Sahare posebej na sever, bo Sahara v tisoč letih segala do obal Sredozemskega morja. Edina ovira pred prodiranjem puščave v rodovito zemljo so gosti gozdovi, ki so kakor nasip proti pesku in ga zaustavljajo.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženitovanjskih oglasi je beseda po L. 1.—, pri vseh ostalih malih oglasi pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:
Uradnika

za vse pisarniške posle in knjižničarstvo sprejme tekstilno podjetje. Znatno mora italijanski in nemški jezik in po možnosti stenografijo. Izbrne ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Uradnik« št. 12961. (b)

Postrežniko

za nekaj ur na teden — sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12708. (b)

Služkinjo

pridno, pošteno, večjo vseh gospodinjstskih del — takoj sprejem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12701. (b)

Gospodična

z odličnim znanjem italijanskega, prijetnim glasom, hitra strofejska — dobi službo. Potegovanje brez teh lastnosti odveč. Predstaviti se od 10—13 E.I.A.R. Radio Ljubljana — Ulica 3. maja. (b)

Postrežniko

pošteno, snažno, urno in resno, sprejem od 1/12 do 1/3. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12715. (b)

Absolventka

abiturientskega tečaja — perfektna v nemščini in delnim znanjem italijanske, isče primerne zaposlitve. Cenj. ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Začetnica« št. 12719. (a)

Starejšo žensko

ki je vajena gospodinjstva, sprejem takoj. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12754. (b)

Službe

Jstejo:

Kovaški pomočnik — mlad, isče službo. Je pošten in zanesljiv. Hrovat Franc, Stožice 18. p. Jezica pri Ljubljani. (a)

Mlada Slovenka

s trgovskim tečajem ter z znanjem italijanske, isče službo v pisarni ali trgovini. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vestna« št. 12670. (a)

Prevajalec-korespondent

isče zaposlitve. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vest« št. 12671. (a)

Gospod

vešč štirih jezikov, isče zaposlitve. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »13« št. 12760. (a)

Cenjene dame!

Damska krojačica, zmožna izdelati vsak kraj iz najnovejših žurnalov. Vam gre sivat na dom. Naslov v upr. »Slov.« št. 12779. (a)

Stanovanja

Oddajo:

Dosmrtno stanovanje — z vso oskrbo dobi starejša ženska v prijaznem kraju na deželi, ako vložiti 8000 lir. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12637. (b)

Jstejo:

Kdor preskrbi enosobno stanovanje s kuhinjo in pritliklino, v neposredni bližini centra Ljubljane, dobi poleg najemnine še posebno nagrado. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12718. (b)

Trisobno stanovanje

krasno, z vsem komfortom za Bežigradom, za menjam za enako v mestu. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Točen plačnik« 12766. (b)

Kolesa

Prodaj

moško športno in žensko novo kolo, eno rabljeno italijansko žensko. Fantini, mehanik, Celovška cesta 42.

Sobe

Oddajo:

Opremljeno sobo — oddam takoj gospodu. — Prijateljstva 3 — na Prulah. (s)

Prazno sobo

takoj oddamo. Medvedova ulica 36. (s)

Pisarniški sobi

s souporabo telefona, po potrebi opremljeni, oddamo takoj. Naslov v upr. »Slov.« št. 12765. (s)

Jstejo:

Preprosto sobico — isčem: poučujem tudi italijansko. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Soba« št. 12668. (s)

Dijaško sobo

za sina šestošolca, z dobro in zadostno meščansko hrano, pri boljši družini, po možnosti s priključkom domačemu sinu — dijaku, ob dobrem varstvu, isčem za 1. december v Ljubljani. Ponudbe na naslov: V. Jakl, Krmelj, Dolenjsko. (s)

Soliden gospod

isče lepo, sončno sobo, čisto, s souporabo kopalnice in popolno prehrano in oskrbo pri boljši družini. Pisemne ponudbe na upr. »Slov.« pod »Stalen podnajemnik« št. 12777. (s)

Celuloidne odpadke

vsake vrste in vsako količino — kupuje in plačuje najbolje »Japan« Serbec A. Celovška 50 — dvo-rišče. (k)

Otroške snežke

šte. 23—35, ohranjene, kupim. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Snežke« št. 12732. (k)

Rabljeno gume

vsako količino, vseh vrst kupuje in plača najbolje »Metalia«, Gospodstva cesta 16, tel. 32-88. (k)

Posnemalnik

dobro ohranjen, za mleko, in strojček za izdelovanje surovega masla kupimo. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Posnemalnik« št. 12749. (k)

Železno blagajno

dobro ohranjeno, najmanj 100 kg težko — kupimo. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov.« pod »Kočevec« 12750. (k)

Kupimo

pisalni in šivalni stroj, radio, klavir in različno pohištvo. Ponud. na upr. »Slov.« pod »Plačam dobro« št. 12776. (k)

Živali

Psica — nemška doga 5 mesecev stara, napredaj. Leben, Bizovik 2 — pri Ljubljani. (k)

LAGOMARSINO

TOTALIA

SEŠTEVALNI STROJ, KI PIŠE

samo na 10 tipk

Najboljši pripomoček za pisarno

Dobavlja:

Radioval - Ljubljana

Dalmatinova ul. 13 — Telefon 33-63

Kupimo

Pohištvo vseh vrst, šivalne stroje in druge praktične uporabne predmete stalno kupuje in prodaja: Nova trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. (k)

Voz zmešane slame

ali slabe mrve — kupim. Porenta Franc, Stepanja vas, Litijska c. 64. (k)

Kupim pisalni stroj

dobro ohranjen. Plačam takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12743. (k)

3 gasilske čelade

tudi rabljene, kupimo. — Unitas, Celovška 90 a. (k)

Objave

Kulovec Terezija — naj blagoviti zaradi nujne informacije javiti svoj naslov na upravo »Slov.« pod »J. M.« 12764. (r)

Prodamo

1000 kg črne redkve 5000 kg jesenske poldolge repe prodaja posestvo Selo, p. St. Vid pri Stični. (l)

Kunčje kože - činčila

in »Zephire« peč. prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12707. (l)

Sani

močno okovane, prodam: Jošt, Ribnica na Dol. (l)

Naprodaj:

Visoka železna peč, omaro, postelje, žimnice na vzmeti, otomane, kuhinjske mize in razno. Nova trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. (l)

Pisalni stroj v kovčku

še popolnoma nov, ugodno naprodaj. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12742. (l)

Lutz-eva peč

velika, skoraj nova, naprodaj v garaži Lojze — Tyrševa 35. (l)

Kompletne smučke

prodam. Nerat, Poljanski nasip 34. (l)

Brivci pozor!

Aparat za trajno ondulacijo, fen, umivalnik in pupa naprodaj pri ABC, Ljubljana, Medvedova c. št. 8, poleg kolodvora šiška. (l)

Moderni kauči

in otomane vedno v zalogi. Novi trg 4, tapetnik. (l)

Temnosiva suknja

skoraj nova, po ugodni ceni naprodaj. Izve se pri Slaparju, Smartinska c. št. 8, krojaštvo. (l)

Krznen plašč

črn, boljše kakovosti — prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 12758. (l)

Železne peči

različne velikosti in dva nova trikotila ugodno naprodaj. Generator delavnica, Tyrševa cesta št. 13 (Figovec, levo dvorišče). (l)

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Film iz krogov visoke družbe
Ljubavni valček
Film o valčku, o prvi ljubavi in o prvem škandalu. Elizabeta Simon, Zita Szelecky, Evgen Potaky in Julij Csontos. Matineja v nedeljo odpade
KINO UNION — TEL. 22-21

Odlična igralka in plesalka Marika Röck v dvojni vlogi v vefilmu
KORA TERRY
Močna vsebina! Krasna glava in ples! V ostalih vlogah: J. Sieber, Will Quadflieg, Will Dohm
KINO MATICA — TEL. 22-41

MISA AUER in BABY SANDI v sijajnem zabavnem filmu

Otrok v nevarnosti

Film duševne lepote in otroške razigranosti, ki si osvaja na mah srca vseh obiskovalcev!
KINO SLOGA — TEL. 27-30

Ganljiva zgodba iz snežnih Dolomitov
Trpeča srca
Camillo Pilotto, Silvia Manto

Fred SCOTT kot junaki pionir civilizacije na divjem zapadu
Zviti Mehikanec
Predstava ob 14.30 in 17. uri
KINO KODELJEVO — tel. 41-64

Avto-motor

Osební avto kupim!

Takojšnje plačilo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Novejši tip« 12669. (p)

Tovorni avtomobil

na pogon z ogljem ali nafto, dobro ohranjen — kupimo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Tovorni« št. 12680. (p)

Oblastv. koncesionirana

Šoferska šola

Izpit se lahko polaga že z 18. letom.

I. Gaberšek

bivši komisar za šoferske izpite
Kolodvorska ulica št. 43
Telefon št. 28-28.

Opel Blitz

tovorni, 3 tonski - AERO limuzina, 1600 ccm, novo, več prvovrstnih motoci-klov, proda Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

2 avta

malí tovorni in malí osebni, novejšje vrste, predelana na pogon z ogljem, zelo ugodno naprodaj. — Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). (f)

Bencina

ne rabite, ako si pustite predelati Vaš avto na pogon z ogljem. Generator najnovejših modelov v zalogi za vse vrste avtomobilov, motornih koles in stabilnih motorjev dobite na polkurno brez predplačila. — Najboljše reference na razpolago. Generator delavnica na Tyrševi c. 13 (Figovec, levo dvorišče). (f)

Posestva

Stavbne parcele

v izmeri od 700—800 m², v Stožicah, prav blizu gl. ceste, so naprodaj. Reflektanti naj pošljejo ponudbe s ceno na upr. »Slov.« pod »Stožice« št. 12687. (p)

Srednjeveško posestvo

na Dolenjskem, v bližini postaje, ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12676. (p)

Petstanovanjska hiša

z velikim vrtom naprodaj. Mala dolnarska ulica št. 4. (p)

Enodružinsko hišo

z 500 m² vrta, blizu Ljubljane, prodam. — Cena: 35.000 lir. Polzve se Ob Zeleni jami št. 1, pritl., levo, Moste, in v upr. »Slov.« pod št. 12734. (p)

Več hiš in parcel

prodamo v raznih delih mesta. Brezplačna pojasnila v realitetni pisarni Zajec Andrej, Tavčarjeva ul. 10, tel. 35-64. (p)

Stavbne parcele

naprodaj ob Dolenjski c. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12755. (p)

Večje posestvo

event. veleposestvo kupimo na Dolenjskem. Vse informacije naslovite na »Globus«, Petrarkova 26 (Komenskega), tel. 31-05.

Parcelacijski kompleksi

na mestni meji, suho zemljišče, lepa lega, ugodno prodajo. Palača v najstrozjem centru naprodaj. Več lepih parcel ugodno oddamo. »Globus«, Ljubljana, Petrarkova št. 26, tel. 31-03. (p)

Dvostanovanjsko hišo

v Stožicah prodam za ceno 92.000 lir. Naslov v upr. »Slov.« pod 12762. (p)

Dijaki

Reven dijak

šestšolček (brez doma), prosi dobra srca za podporo. Je brez knjig in drugih šol. potrebačin. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12191. (r)

Glasba

IZDELOVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS LJUBLJANA TYRŠEVA C. 35 ZAHTEVAJTE CENIK

Dober klavir

in velik gramofon ugodno prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1

Prva partija

41

Zdaj najbrže partija slači suknjice in srajce, si misli Stanko — samo pljuni v roke in gremo! Torej vidite, usivci iz drugih partij so vsaj uredili zasuti rov, drugače pa je vse ostalo, kakor smo mi pustili. Zdaj bomo prebijali, prekopavali, fantje! Dolgi Adam si nadeva kisikovo masko s slonjim rilcem in se zapenja z jermenjem. Ze kleči na tleh in se plazi pod prelomljeni strop; zdaj bo začelo iz daljave ropotati njegovo vrtilo. Pepek si tudi brčkone natika masko; potem poklekne in leze noter. Čez nekaj časa začne kopati njegova lopata. Zdaj pa ti Stanko. Brž nakladaj, da spraviš to s poti!

Malo dalje tolče Martinek z Matulo po opažu, kakor žolna; gospod Hansen skrbno sveti z varnostno svetilko in hodi okrog po rovu, Andres za njim, očka Suchanek pa si že pripenja masko, da bo zamenjal Adama. Zdaj se pokaži, Stanko, kaj znaš! Zakaj tam je neki Stanko Pulpan, ki je hodil prej na realko, a zdaj je vozač prve partije. Torej ta Stanko vzame lopato in nalaga premog na voz; lopato obvlada kakor pero, tako da očka Suchanek kar zmajuje s slonjim rilcem. Fant, to ti gre danes od rok! Tudi Andres se ustavi in gleda, — tako, poslednjo lopato, in voz je poln. In Stanko rine z eno roko, samo z levico, tisti voziček teče za njim. Hop čez okretnico in zavri na drugem tiru! In že drdra nazaj z novim praznim vozičkom. Adam je ravno zlezal iz luknje, snema si masko in, oprt na steno, si s koščeniimi členki prstov briše pot iz očesnih jamic. Stanko vzame lopato in nalaga premog na drugi voz. Adam sledi z vpadlini

očmi, kako ta lopata kar šviga. Ne tako hitro, Stanko, momlja z nekakim emehljajem v očeh, saj te s kopanjem ne moremo dohajati.

Pepek leze ven in si snema masko; rad bi zaklel, pa se zazre v Stankovo delo. Lejmo Stanka, godrnja; skoraj da mu moram nametati novega premoga! — Stanko jo že ubira z drugim naloženim vozom, niti ne čuti ga v roki. Tesar se smehljaje ozira za njim, — kajne, danes nam pa gre od rok! Podvizajmo se, fantje, da ga bomo dohajali! — In vsi se začenejo hitreje gibati, zmerom hitreje; paznik Andres teka po rovu kakor siva miš, jamščarica gospoda Hansena zatrepče zdaj tu, zdaj spet na drugem koncu rova, tesar in Matula delata kar takole z rokami, in že stoji tam nov detonacijski par, oporniki in stropniki; od odznotraj se usiplje premog kakor slap, Stanko leta z vozičkom sem in tja, sem in tja, zdaj že v ovinkih, križari po nekih zapletenih rovi in se ne more ustaviti. Saj ne bom našel več poti nazaj k partiji, se je ustrašil in prebudit. Dremal je sedel, z nosom nad bolno roko, nekoliko spoten in z močno utripajočim srcem.

Menda nimam vročice, si misli Stanko vzemirjen in si z roko potipuje na srce. Ne, že spet bije bolj počasi. Pol sedmih — zdaj ima partija že polovico posada za seboj. Zdaj vzame Martinek svoj kos kruha, namazanega z mastjo, — on sploh strašno rad je.

»No, fantje, kako vam gre kaj od rok?« — »Priatelj, to je svinjsko delo,« pljuva Pepek; ko bi človeku ne bilo treba imeti te bedaste maske na gobcu! Toda prav kmalu bomo skozi; to moramo dodelati, sapra, tega vendar ne bomo pustili drugi partiji! — Iz luknje leze Suchanek. »Fantje, zdaj

zdaj bo narejeno,« veselo blebeče, »se že votlo eliši!«

Počakajte pravi Andres. Predor je najtežji; če predrete ta steber, se lahko zgoraj zrahlja. Moramo se odločiti, kdo pojde tja prostovoljno. Bi pa jaz šel, se mirno ponudi Andres.

To bi ne bilo prav, ugovarja Suchanek. Potem bi se morda reklo, da ni hotel iti nobeden izmed rudarjev. To je vendar delo za kopače.

Jaz bom to storil, momlja Adam in si že hoče nadevati masko! zdajci pa prihití Stanko in se postavi pred Adama. »Vi ne pojdetе tja, Adam. Vi ne smete.«

Zakaj — zakaj bi ne smel — Zato ker vas ima Marija rada! Mar tega ne vidite, prijatelj — zlezite že vendar iz te svoje črne jame in recite: no tako, Marija, urediva si že vendar svoje razmerje; kaj se nisva že dovolj let mučila? Vi, Adam, glejte, da boste že slednjič doma.

Stanko ima prav, pritrjuje partija; lejte fantiča, kdo bi bil to rekel o njem! Ti ne pojdeš tja, Adam, to je že odločeno. Fantje, kdo izmed nas bo zlezal tja?

»Jaz,« pravi Stanko na pol glasno in se ziblje na postelji. »Fantje, pustite me tja! Jaz nisem še nič poštenega storil —. Kaj je komu do mene? Glejte, jaz edini med vami nimam nikogar! No torej, prosim vas, gospod Andres, prosim vas, fantje —.«

Stanko vidi prav od blizu vpadle in čudne oči Adamove. »Stanko,« momlja Adam, »ah je res... da me ima Marija rada? Ali veš zanesljivo?«

»Vem. Saj sem jo sam ljubil, prijatelj —. Idi, idi k njej, da bom imel že slednjič sveti mir!«

»In oni me pustijo tja,« se smehlja Stanko z

zaprtimi očmi. »Prelezem prav na konec... po trebuhu... in zdaj zasadi cepin; pozor, da se ne zaklini! Pošteno se opreti... vidite, saj to ni nič!« Tatata, rrrratata, steber se že vdaja, drobi se, razpada, že poka, že je na roki čuti preprih z druge strani. Rsk! Steber se je prelomil, — fantje, partija, smo že skozi! Halo, ali ste še živ tam, vi trije? Ali je še živ Josef Madr, Jan Ramas in Kulda Antonin, oče sedmerih otrok? Javlja se partija: Aksel Hansen, paznik Andres, kopač Adam, očka Suchanek, tesar Martinek, zidar Matula, Falta, Pepek in poslednji na koncu Pulpan Stanislav, z odpuščenjem vozač —. Toda nekdo vleče zdaj Stanka za roko in kriči: »nazaj! — Kaj je? Nič, samo od zgoraj se vali tiho in počasi velikanski kamen, pada in strašno pritiska na Stankovo levico. To je konec. Nad glavo grmi, skala nezadržljivo pada in drobi vozaču Pulpanu prsi in srce. »To je konec,« šepeta Stanko in izbulji oči. Vidi belo sobo, bele in gole stene, beli in mirni strop, in jecljavo diha. Nenadno takšen pritisk na prsi ali kaj. Nikjer nič, pa čuti tako strašno težo!

Ura je sedem. Stanko ekoči iz postelje in zvoni, — kam so mi dali mojo obleko! Saj moram iti vendar za partijo, moram nanje počakati, ko pojdejo z dela! »Kje imam obleko?« pravi skozi zobe tisti drobni, ustrašeni strežnici. »Moram ven!«

Slednjič mu je namesto obleke privedla mladega doktorja. Stanko mu mrzlično pojasnjuje, da mora ven, za partijo, doktor mu molče vtika toplomer pod pazduho. »Nič več mi ni,« šklepeče Stanko z zobmi, »prosim vas, prosim vas, pustite me za našo partijo!«

V najem

Lokal
v bližini kolodvora, manjši, oddam takoj ali 1. decembra. Naslov v upravi »Slov.« pod 12626. (n)

Boljša gospa
vešča italijansčine, z dolgoletno prakso, vajena reda in snage, išče gostilno na račun. Naslov v upr. in podružnicah »Slov.« pod št. 12703. (n)

Pouk

Inštruiram
knjigovodstvo, trg. aritmetiko in vse predmete nižje gimnazije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12677. (u)

Française
donne leçons de conversation. S'adr. au bureau du Journal sous »Française« 12753. (u)

Denar

Vse denarne
in trgovske posle
izvršim hitro in točno.
Obrnite se na:

Rudolf Zore
Gledališka ulica št. 12.
Telefon 38-10.

Šivalni stroji

Najboljše šivalne stroje
dobite pri znani trgovki
Ivan Jax in sin, Tyrševa
cesta 36.

Šivalni stroj »Singer«
pogrešljiv, brezhiben kot
nov — prodaja trgovina
»Ogled«, Mestni trg 3.

Pohištvo

Modroce

patentne posteljne mreže,
otomane, moderne kauče
in fotelje nudi solidno in
po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 13

Razno

Monograme za robce
in perilo, gumbice, gumbice,
entel, ašur, predtisk
izvršimo takoj. Tamburizane
obleke, vezanje perila.

Matek & Mikeš
Ljubljana, Frančiškanska ulica
nasproti hotela Union

Zavese
za zatemnitev
iz papirja
nudi solidno in poceni

Puc Danilo
tapetnik
Ljubljana, Slomškova 9
Telefon št. 35-71.

BERKEL
avtomatske tehnične. Za-
stopstvo: R. Debelak —
Ljubljana, Tyrševa c. 67.
Telefon 27-29. (1)

Fiksum in provizijo
nudimo pridnim izdelav-
cem v Ljubljani in po-
krajini. Ponudbe na upr.
»Slov.« pod »Zavarovalni-
ca« št. 12766. (d)

Po Vaši želji Vam izdela KNJIGOVEZNICA Ljudske tiskarne v Ljubljani

Kopitarjeva 6/II

v svoji črtalnici razne
poslovne knjige, ako
niso že v zalogi. Isto-
tako izvrši tudi vsa
druga knjigovodska de-
la posebno razne vo-
zave od preprostih do
razkošnih oblik.

Posebni oddelki za
izdelovanje damskih
torbic, pasov, denarnic
in drugega usnjenega
galanterijskega blaga
Vam nudi te predmete
vedno v lepih, mo-
dernih fazonah.

CENE SKRAJNO NIZKE. POSLUŽITE SE!

Jerica Cimperman

upokojenka tobačne tovarne

Pogreb bo v ponedeljek, dne 17. novembra 1941 ob 16
z Zal, kapelice sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 15. novembra 1941.

Marija por. Čokert, Angela por. Steklasa, Roza por. Blažica,
Tilka por. Logar, hčere; Jakob, Viktor, Lojze, sinovi
in ostalo sorodstvo.

Kap jih je zadela...

»Ostati pri vama, saj bosta rabila krepko po-
moč! — Seveda s pridržkom, da me ne...«
»Bravo! Eden več, na katerega se lahko zane-
semo! Imaš s sabo revolver?«

»Ne! Tu so za take stvari presneto malen-
kostni. Svojega sem shranil pri plačnem na ladji
»Bremen«, ker sem nameraval prvotno v Nem-
čijo...«

»Mislíš, da je v Nemčiji tako nevarno, da mo-
raš tja na vsak način s strelnim orožjem...«

»Neumnost! Toda tam niso proti spodobnemu
človeku tako malenkostni in razen tega sem hotel
otno v Abesinijo...«

»In radi naju prekinjaš svoj izlet?«

»Neumnost!«

»Slutiš zasluzek?«

»Zelo nor in poseben!«

»Tako?«

»Da!«

»Drugače nič?«

»Neumnost! Saj nisem tako nor! Tudi osebno!

Rad bi vama pomagal!«

Molče je stisnil Chappell častnikarjevo roko.

Vedel je, da ta nerad razkriva svoja čustva.

Montgomery je žvečil konec cigare.

Končno je odprl okence k šoferju.

»Od kod bi lahko telefoniral v grad Heat-
herstone?«

Šofer se ustraši tako močno da bi kmalu za-
peljal v neki škotski voziček.

»Kje pa je to, gospod?«

»Pri lrskem morju, Južna Škotska!«

»Imajo v gradu telefon, gospod?«

»No, seveda!«

Šofer zmaje z glavc

»Ni tako gotovo, gospod! Tu ni tako kot v

Ameriki, kjer ima vsaka hiša telefon! Toda tamle

je pošta. Saj lahko vprašamo...«

Cez nekaj minut se šofer vrne.

Z glavo majaje pristopi k zadnjemu delu av-
tomobila in sporoči:

»Grad Heatherstone je oddaljen skoraj eno uro

od najbližjega naselja, ki nosi ime Heatherstone-
Beer. In Heatherstone-Beer ni vključen v telefonsko

omrežje...«

»Kaj, ali je tukaj Divji zapad?« brumlja Mont-
gomery.

Ambrose se nasmehne.

»Gospoda, meni se zdi, da bomo še marsikaj

smešnega doživeli tukaj v tej stari Angliji! —

Hop, voz!«

Po tem vsekakor čudnemu pozivu iz ust gentle-
mana, je splezal šofer zopet za volan.

James Higgins, se predstavlja izredno visoki

mož. »Me veseli, da že enkrat spoznamo slavnega

tovariša iz Chicaga.«

Higgins in Chappell si stisneta roki.

»Tudi od poklica?« se nato obrne Anglež k

spremlevalcu Chappella.

Ameriški komisar jih vse medsebojno seznani.

»Oh, to je gospod Ambrose? Vač članek »Pi-
rat med rekami« o Mississippiju je bil odličan. Kaj

pa vam je?« ga vpraša zaskrbljeno.

Ambrose žalostno podaljša obraz. »Ta članek

me preganja!« zavzdihne. »Tudi Lolita Benavente

me je tako pozdravila in sprejela...«

»Lolita Benavente? Sloveča plesalka? Ali se je

gospoda dobro vozila čez ocean?«

Chappell je postal nepotrepljiv pri tem ob-
širnem in ceremonialnem predstavljanju; vse to je

napravilo nanj vtis zastarelosti.

Ce si je prvi tem predstavljal marljivo, hlastno,

morda celo nervozno obtravoval čičaškega ma-
gistrata, je lahko prišel do zaključka, da ne bo od-
tu mogel pričakovati nobene pomoči.

»Torej, kaj se je zgodilo v gradu Heather-
stone?« je vprašal, ko je mislil, da so se že dovolj

pogovorili z nadzornikom Higginsom.

»Da, grad Heatherstone! Tam mora biti svet

naravnost kraen!« meni nadzornik, ne da bi se

brigal za jedro razgovora. »Da mi je tam hoditi

takole na lov vsaj en mesec, s puško in pičar-
jem...«

Trije Amerikanci so se medsebojno spogledali.

»Preklete,« je pravil Montgomeryev pogled,

»tale fant bi lahko takšen-le ostal!«

In svetovni nazor Ambrosijev je tudi trpel, ko

je spoznal romantično nastrojenje angleškega poli-
cijskega nadzornika.

»Nekoč sem lovil na Škotskem,« začne pripo-
vedovati Higgins.

»Trenutek, gospod nadzornik!« ga prekine

precej surovo Chappell. »Toda mi imamo pred se-
boj drugačen lov. Zato prosim, če bi nam lahko

postregli s potrebnimi podatki!«

»Mar hočete res sami vzeti to stvar v roke?«

Chappell ga nevrno pogleda.

»Saj ta človek menda ne misli resno?« se spra-
šuje sam pri sebi.

»Se razume, da bom!« odgovori Chappell

energično.

»Dobro, povedal vam bom o stvari, v kolikor

sem poučen iz časopisov!«

Chappell se je tem besedam nasmejal kot dobri

emešnici, kajti zatrdno je bil mislil, da pozna nad-
zornik vso zadevo natančno iz uradnih zapiskov.

»Torej, bil je tisti Amerikanec — Henry Cas-
sertown ali Casserton...«

Komisar Chappell in Montgomery sta si tele-
grafirala z očmi.

»Usmiljeni Bog!« je telegrafiral Chappell svo-
jemu pomočniku. »Polijski uradnik, ki ne ve niti

imena svojega kriminalnega primera!«

... in ta človek je bil kupil ne prelep pa tudi

ne prestar škotski grad. Umrl je na srčni kapi

pred dvema ali pred tremi dnevi. — In sedaj pride

tisto, radi česar sem Vas prosil, da pridete k meni:

drvo. Gentleman je bil Amerikanec, Marmanduke

Washington po imenu. Popolnoma razbiti voz je

našel naslednje jutro neki pastir pri izhodu iz

grajskega parka. Vsaka sled za gospodom Washing-
tonom se je izgubila. Morda se potika gentleman

ranjen okrog...?«

»Toliko v opombi,« reče Higgins.

»Zelo zanimivo, toda premalo jasno!« pri-
pomni Ambrose.